

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

**dla potrzeb projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek**

opracowanie:
mgr inż. Katarzyna Misiólek

Poznań, 2016 r.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
1.1. Podstawy formalno-prawne	3
1.2. Cel i zakres opracowania.....	3
1.3. Materiały źródłowe.....	4
2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	5
2.1. Położenie geograficzne	5
2.2. Komponenty środowiska i ich wzajemne powiązania	6
2.2.1. Rzeźba terenu	6
2.2.2. Budowa geologiczna	7
2.2.3. Kopaliny.....	8
2.2.4. Warunki wodne.....	8
2.2.5. Warunki glebowe	10
2.2.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy	11
2.2.7. Klimat lokalny	12
2.3. Obszary i obiekty prawnie chronione	13
2.3.1. Istniejące formy ochrony przyrody	13
2.3.2. Planowane formy ochrony przyrody	17
2.3.3. Strefy i obiekty ochrony konserwatorskiej, stanowiska archeologiczne	19
3. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	20
3.1. Powietrze atmosferyczne.....	20
3.2. Wody powierzchniowe i podziemne	22
3.3. Klimat akustyczny	24
3.4. Pole elektromagnetyczne.....	25
3.5. Powierzchnia ziemi i gleby.....	25
3.6. Obiekty szczególnie uciążliwe dla środowiska przyrodniczego oraz mieszkańców	26
4. WALORYZACJA EKOFIZJOGRAFICZNA I OCENA WYKORZYSTANIA TERENU	26
4.1. Ogólna charakterystyka warunków morfologicznych i gruntowych	26
4.2. Warunki hydrogeologiczne oraz ochrona wód podziemnych	26
4.3. Walory rekreacyjne	27
4.4. Ocena odporności środowiska na obciążenie antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji ..	28
4.5. Ocena zmian zachodzących w środowisku i potencjalnych zagrożeń	28
5. WNIOSKI KOŃCOWE.....	29
5.1. Główne uwarunkowania - synteza	29
5.2. Ustalenia i wnioski do zmiany studium	33

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawy formalno-prawne

Obowiązek sporządzania opracowania ekofizjograficznego wynika z zapisów *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232).

Zgodnie z art. 72 ust. 5 ww. ustawy, opracowanie ekofizjograficzne jest dokumentacją sporządzaną na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, charakteryzującą poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym studium lub planem i ich wzajemne powiązania.

Potrzeba opracowania wynika z konieczności uwzględnienia potrzeb ochrony środowiska i zasad zrównoważonego¹ rozwoju w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i w planach miejscowych powinny być zapewnione warunki utrzymania równowagi przyrodniczej, racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi środowiska i ochrony walorów krajobrazowych oraz warunków klimatycznych. Przeznaczenie i sposoby zagospodarowania terenów powinny w największym stopniu zapewniać zachowanie ich walorów naturalnych, a w strukturze wykorzystania terenów winny być ustalone proporcje pozwalające na zachowanie lub przywracanie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia, a także uwzględniające ochronę walorów krajobrazowych. Właśnie dla określenia tych wymagań niezbędne jest opracowanie ekofizjograficzne.

Szczegółowy zakres opracowania określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155 poz. 1298).

Opracowanie ekofizjograficzne jest dokumentacją wykonywaną przed podjęciem prac planistycznych sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r., poz. 199 z późn. zm.), w celu:

- dostosowania planowanych funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych,
- zapewnienia trwałości podstawowych procesów przyrodniczych,
- zapewnienia warunków odnawialności zasobów przyrodniczych,
- eliminowania lub ograniczania zagrożeń i uciążliwości negatywnie oddziałujących na środowisko i zdrowie ludzi,
- ustalenia kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych lub będących pod wpływem procesów degradujących.

Opracowanie stanowi podstawę proponowania rozwiązań przestrzennych oraz formułowania ustaleń w zakresie kształtowania właściwej, odpowiadającej warunkom środowiska struktury funkcjonalno-przestrzennej.

1.2. Cel i zakres opracowania

Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. 2002. Nr 155, poz. 1298), opracowanie ekofizjograficzne sporządza się biorąc pod uwagę:

- dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych;

¹ „...rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli - zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń - następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych” (z ww. ustawy Prawo ochrony środowiska).

- zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym opracowaniem;
- zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska;
- eliminowanie lub ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko;
- ustalenie kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych.

Rozróżnia się dwa typy opracowań ekofizjograficznych: podstawowe i problemowe. Niniejsze opracowanie należy do kategorii podstawowych.

Zakres opracowania obejmuje następujące zagadnienia:

- rozpoznanie i charakterystykę stanu i funkcjonowania środowiska, udokumentowane i zinterpretowane przestrzennie;
- diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska;
- wstępną prognozę dalszych zmian zachodzących w środowisku;
- określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej;
- ocenę przydatności środowiska, polegającą na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru;
- określenie uwarunkowań ekofizjograficznych, formułowanych w postaci wniosków z analiz i ocen, stosownie do przedmiotu i skali sporządzanego dokumentu planistycznego.

1.3. Materiały źródłowe

Niniejsze opracowanie sporządzono w oparciu o następujące materiały:

- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, EPA Spółka z o.o., Gdynia, 2008 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, Integra Sp. z o.o. Poznań - Złocieniec, lipiec 2009 r.,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.,
- „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego”, Szczecin, luty 2005 r.,
- Informacja o stanie środowiska w powiecie drawskim w 2014, WIOŚ w Szczecinie, 2015 r.,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, WIOŚ w Szczecinie, 2013 r.,
- Ocena stanu jednolitych części wód za rok 2014, WIOŚ, Poznań,
- Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2012, WIOŚ w Szczecinie, 27 grudnia 2013 r.,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451),
- Gumiński R., 1951, Meteorologia i klimatologia dla rolników, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa,
- Kondracki J., 2002, Geografia Polski. Mezoneiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000,
- Mapa topograficzna w skali 1:10 000.

Inne źródła:

- <http://mapy.geoportal.gov.pl>,
- <http://czaplinek.e-mapa.net/>,
- <http://stat.gov.pl>,
- <http://www.gddkia.gov.pl/>,

- <http://www.zzdw.koszalin.pl>,
- <http://natura2000.gdos.gov.pl>,
- <http://www.wios.szczecin.pl>.
- <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>,
- <http://www.poznan.rzgw.gov.pl>,
- <http://www.zpkwz.pl>,
- <http://natura2000.eea.europa.eu>,
- <http://www.pojezierze-drawskie.pl>.

2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

2.1. Położenie geograficzne

Administracyjnie gmina Czaplinek położona jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie drawskim. Sąsiaduje z gminami:

- Ostrowice, Wierzchowo i Złocieniec w powiecie drawskim,
- Barwice i Borne Sulinowo w powiecie szczecineckim,
- Polczyn-Zdrój w powiecie świdwińskim,
- Wałcz w powiecie wałeckim,
- Jastrowie w powiecie złotowskim, w województwie wielkopolskim.

Gmina Czaplinek zajmuje powierzchnię 365 km², co stanowi 1,6% obszaru województwa zachodniopomorskiego i 20,7% obszaru powiatu drawskiego. Pod względem wielkości znajduje się na 2 miejscu wśród 6 gmin powiatu drawskiego. Siedzibą organów gminy jest miejscowość Czaplinek. W jej skład wchodzi 29 sołectw: Broczyno, Byszkowo, Czarne Małe, Czarne Wielkie, Drahimek, Głębocek, Kluczewo, Kołomąt, Kuszewo, Łazice, Łąka, Łysinin, Machliny, Niwka, Nowe Drawsko, Ostroróg, Piaseczno, Pławno, Prosinko, Prosino, Psie Głowy, Rzepowo, Siemczyno, Sikory, Stare Drawsko, Stare Gonne, Trzciniec, Żeliszewie i Żerdno. Na jej terenie znajdują się 48 miejscowości, które zamieszkuje łącznie 12 028 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.).²

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych drogowych przechodzących przez teren gminy należą:

- droga krajowa nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek,
- drogi wojewódzkie nr 163 Kołobrzeg – Wałcz, nr 171 Czaplinek – Barwice i nr 177 Czaplinek – Mirosławiec.

Na terenie gminy znajduje się również sieć dróg powiatowych i gminnych.

Zgodnie z uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek zakres opracowania obejmuje wybrane obszary w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin, Czarne Małe, Kołomąt, Głębocek, Czaplinek, Niwka, Sikory oraz Siemczyno. Obszary te obejmują:

- 1) działki w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1,
- 2) działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2,
- 3) działkę w obrębie Głębocek, oznaczoną na załączniku graficznym nr 3,
- 4) działkę w obrębie Kołomąt, oznaczoną na załączniku graficznym nr 4,
- 5) działkę w obrębie 03 Czaplinek, oznaczoną na załączniku graficznym nr 5,
- 6) działkę w obrębie Niwka, oznaczoną na załączniku graficznym nr 6,
- 7) działkę w obrębie Sikory, oznaczoną na załączniku graficznym nr 7,
- 8) działki w obrębach Głębocek oraz Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8.

² <http://stat.gov.pl>

2.2. Komponenty środowiska i ich wzajemne powiązania

2.2.1. Rzeźba terenu

Według podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne J. Kondrackiego (2002) obszar opracowania znajduje się w podprovincji Pojezierza Południowobałtyckie (314), w makroregionie Pojezierze Południowopomorskie (314.6) w obrębie mezoregionów: Równina Wałecka (314.65) i Pojezierze Szczecińskie (314.66).

Główne rysy rzeźby terenu omawianego obszaru zostały ukształtowane podczas recesji lądolodu w fazie poznańskiej i pomorskiej ostatniego zlodowacenia. Szczególnie zaznaczyła się tu faza pomorska, podczas której powstały wyraźne formy powierzchniowe, charakterystyczne dla krajobrazów młodoglacjalnych. Uformowały się wysoczyzny morenowe, równiny sandrowe z dużą ilością jezior i zagłębień bezodpływowych oraz formy marginalne, związane z procesem zanikania lodu lodowcowego, zagrzebanego w materiale osadowym. Południową granicę zasięgu lądolodu fazy pomorskiej wytycza ciąg form wypukłych położonych między Czaplinkiem a Broczynem. Są one określane mianem wału Broczyna.

Równina Wałecka obejmuje sandr w dorzeczu prawych dopływów Gwdy. W jej zasięgu, na terenie gminy Czaplinek, położona jest wieś Dobrzyca. Równina jest prawie w całości zalesiona i pozbawiona większych miejscowości.

Pojezierze Szczecińskie stanowi wysoczyznę morenową położoną na zewnątrz moren czołowych fazy pomorskiej. Na obszar gminy Czaplinek wciną się ostrym klinem na południowym wschodzie.

Pierwotna rzeźba glacialna została zmodyfikowana w holocen, głównie poprzez procesy denudacyjne, fluwialne oraz osadzanie się utworów biogenicznych w dolinach rzecznych, rynnach subglacialnych i zagłębieniach wytopiskowych. Dominującą formą rzeźby terenu jest równina sandrowa. Stanowi ona 68,8% powierzchni omawianego obszaru. W strefie kontaktu z wysoczyzną morenową powierzchnia sandru jest niemal równie pagórkowata jak powierzchnia terenu w strefie morenowej (obszar między Czaplinkiem a Broczynem). Jest to wynik silnego zdeformowania sandru licznymi wytopiskami. W miarę oddalania się od strefy morenowej powierzchnia sandru staje się coraz bardziej równinna, a liczba wytopisk się zmniejsza.³

W granicach obszarów objętych zmianą studium występują następujące rzędne terenu:

Na działkach w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczonych na załączniku graficznym nr 1, występują rzędne terenu o wartości ok. 140,0 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są na wysokości ok. 146,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, położona jest na wysokości ok. 126,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim.

Na działce w obrębie Kołomąt, oznaczonej na załączniku graficznym nr 4, występują rzędne terenu od 165,0 do 177,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim.

W granicach działki w obrębie 03 Czaplinek, oznaczonej na załączniku graficznym nr 5, występują rzędne terenu od 128,8 do 137,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku północno-wschodnim.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest na wysokości od 141,3 do 146,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim.

Na obszarze działki w obrębie Sikory, oznaczonej na załączniku graficznym nr 7, występują rzędne terenu od 138,8 do 151,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-zachodnim.

³ Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, 2008 r.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są na wysokości od 123,1 do 146,1 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim.

2.2.2. Budowa geologiczna

Omawiany obszar należy do geostrukturalnej jednostki zwanej wałem pomorskim, wchodzącym w skład antyklinorium środkowo-polskiego. Obejmuje on swoim zasięgiem blok Czaplinka. Jest to blok tektoniczny składający się z szeregu form synklijalnych i antyklijalnych ciągnących się równolegle do osi wału pomorskiego.

Powierzchnię mezozoiczną tworzą mułowce, margle, wapienie i piaskowce jury. Zalega ona na rzędnej około 80-90 m p.p.m. Zalegające powyżej utwory kenozoiczne osiągają miąższości w przedziale od 150 do 200 metrów. Spąg trzeciorzędu tworzą kwarcowo-glaukonitowe piaski oligoceńskie, nad którymi zalegają także mułowce, iłowce, mułki i ily brunatne z warstwami węgla brunatnych. Miąższości oligocenu mieszczą się w przedziale od kilku do kilkudziesięciu metrów.

Utwory miocenu o miąższości od kilkudziesięciu do ponad 100 metrów to kwarcowe piaski drobnoziarniste, mułki i ily z warstwami węgla brunatnych oraz ily z wkładkami węgla brunatnych. W części zachodniej w stropie miocenu dominują piaski kwarcowe, natomiast w części wschodniej przeważają ily i mułki. Powierzchnia utworów trzeciorzędowych wykazuje nachylenie w kierunku południowo-zachodnim. Utwory trzeciorzędowe są pozbawione zwartej pokrywy ilów plioceńskich.

Utwory trzeciorzędowe przykrywają utwory czwartorzędowe, składające się z kilku warstw glin zwałowych, rozdzielonych osadami wodnolodowcowymi. Miąższość utworów czwartorzędowych przekracza często 100 m (Miłkowo – 150 m). Najstarszymi, nawierconymi tu utworami czwartorzędowymi są, liczące około 90 m miąższości, osady zlodowacenia środkowopolskiego. Osady zlodowacenia północnopolskiego reprezentowane są przez fazy: leszczyńską, poznańską i pomorską. W okolicy Broczyna i Miłkowa, na powierzchni terenu występują gliny zwałowe fazy poznańskiej o miąższości dochodzącej do 20 m, a ponadto, w okolicy Miłkowa również mułki, piaski i żwiry kemów tej fazy. Wodnolodowcowe osady fazy pomorskiej występują powszechnie. Tworzą one rozległe sandry powstałe i przemodelowane w czasie kolejnych recesji lądolodu. Sandry zbudowane są z piasków różnoziarnistych, często drobnoziarnistych z przewarstwieniami żwirów, a ich miąższość waha się od 1,0 m do 46,0 m. Również gliny zwałowe fazy pomorskiej występują tu powszechnie, tworząc wysoczną pagórkowatą i falistą. Miąższość glin jest różna, średnio dochodzi do 10 m. Południowowschodni zasięg tych osadów znajduje się na linii od Broczyna do Siłnowa.

Utwory holocenu zajmują niewielki odsetek ogólnej powierzchni terenu. Występują one w obniżeniach dolinnych Dobrzycy oraz wypełniają obniżenia rynien jeziornych. Są to torfy, namuły, piaski i żwiry rzeczne oraz mułki, piaski, gytie i kredy jeziorne.⁴

Rodzaje gruntów, występujących na terenach zmiany studium, przedstawiają się następująco:

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1 - w podłożu znajdują się grunty organiczne o zmiennej przepuszczalności, gliny i pyły o słabej przepuszczalności oraz grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2 - w podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3 - w podłożu znajdują się grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4 - w podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

⁴ Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, 2008 r.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5 - w podłożu znajdują się piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6 - w podłożu znajdują się grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7 - w podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8 - w podłożu znajdują się piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz rumosze i żwiry o łatwej przepuszczalności.

2.2.3. Kopaliny

W granicach obszarów objętych opracowaniem, na działce o nr ewid. 173/3, obręb Łazice, znajduje udokumentowane czwartorzędowe złożo torfu „Łazice I”. Złozo jest obecnie eksploatowane. Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego powierzchnia zagospodarowanego złoża wynosi 54,84 ha. Występuje tam torf wysoki o popielności 5,92%, charakteryzuje się średnią miąższością 2,8 m (maksymalnie 6,8 m). Pod torfem, na powierzchni 60 ha, zalega gytia o średniej miąższości 1,0 m.⁵

2.2.4. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Gmina Czaplinek zasadniczo odwadniana jest przez zlewnię Drawy, z której wody, za pośrednictwem Noteci, Warty i Odry odprowadzane są do Bałtyku. Niewielki obszar gminy (zlewnia jeziora Komorze) odwadniany jest, przez Pilawkę i dalej - przez Gwdę, do Noteci. Północno-wschodnia część gminy leży w zlewni Dębnicy, odprowadzającej wody do Parsęty i do Morza Bałtyckiego.

Gmina Czaplinek charakteryzuje się wysoką jeziornością. Występują tu wszystkie typy zbiorników wodnych. Obok małych, znajdują się tu duże i bardzo duże jeziora, płytkie i głębokie, jeziora z wyspami i bez nich, z bardzo rozbudowaną linią brzegową, jak i z brzegami prostymi. Ich występowanie jest uwarunkowane morfogenezą glacialną, związaną z najmłodszym zlodowaceniem. W związku z pochodzeniem i procesem powstawania jezior, na obszarze gminy wyróżnia się kilka ich typów genetycznych: rynnowe, wytopiskowe, moreny dennej i czołowej. Ogółem na terenie gminy znajduje się 47 jezior, w tym 22 o powierzchni przekraczającej 10 ha. Zajmują one łączną powierzchnię 3.294,6 ha. Stanowi to około 9% powierzchni gminy.⁶

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1 położone są w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Dobrzyca do Świerczyńca - kod PLRW60001818866871. Tereny te są podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami. W sąsiedztwie przedmiotowych działek przepływa rzeka Dobrzyca.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowana jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513. Wzdłuż zachodniej granicy działki przepływa rzeka Drawa.

^{5, 6} Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, położona jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513. W sąsiedztwie przedmiotowego obszaru znajduje się jezioro Pławno.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, usytuowana jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Piława do Zbiornika Nadarzyckiego - kod PLRW6000251886669. W sąsiedztwie przedmiotowej działki znajduje się jezioro.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są w zasięgu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych: Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513 oraz Dopływ z jez. Wilczkowo - kod PLRW60001818885169. Tereny te są podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami. Na przedmiotowym obszarze występują trzy oczka wodne, natomiast w sąsiedztwie znajdują się jeziora: Krosino, Wilczkowo i Wielkie Okole.

Wody podziemne

Obszar gminy Czaplinek położony jest w zasięgu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 27 i 28.

Na system wód podziemnych na obszarze JCWPd nr 27 składają się trzy poziomy czwartorzędowe:

- przypowierzchniowy, ciągły o zwierciadle swobodnym, zbudowany z utworów piaszczystych o miąższości: 10–80 m i głębokości występowania od 0,2 do 30,0 m;
- międzyglinowy o charakterze regionalnym, piaszczysto-żwirowy o miąższości: 3–54 m i głębokości występowania od 15 do 50 m;
- podglinowy o zwierciadle napiętym, piaszczysty o miąższości: 10–40 m i głębokości występowania od 50 do 130 m, występujący lokalnie;

oraz poziom neogeński (mioceński), wykształcony w piaszczystych utworach o miąższości 10–40 m i głębokości występowania od 40 do 120 m, przy czym poziom ten udokumentowany na razie został jedynie w południowej części omawianej JCWPd. Ze względu na zmienną miąższość oraz nieciągły charakter glin zwałowych rozdzielających wymienione poziomy wodonośne, pozostają one w więzi hydraulicznej. Poziom międzyglinowy i podglinowy na znacznym obszarze łączy się z poziomem mioceńskim tworząc jeden czwartorzędowo-neogeński poziom wodonośny. Z kolei poziom przypowierzchniowy pozostaje w bezpośrednim kontakcie z poziomem międzyglinowym. Poziom przypowierzchniowy zasilany jest bezpośrednio przez infiltracje wód opadowych a głębsze poziomy przez okna hydrauliczne i przesiąkanie wód z poziomów nadległych i w przypadku poziomu podglinowego, ze względu na układ ciśnień piezometrycznych, również z poziomu mioceńskiego. Bazą drenażową wszystkich wymienionych poziomów są doliny rzeczne Drawy i Noteci, a w przypadku poziomów płytszych również jeziora znajdujące się na omawianym terenie.

Na obszarze JCWPd 28 wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych, neogeńsko - paleogeńskich oraz jurajskich (jedynie w rejonie Doliny Gwdy w okolicach Piły oraz Krajenki). W czwartorzędowym piętrze wodonośnym wody występują w utworach piaszczystych i żwirowych powstałych wskutek akumulacji rzecznej i wodnolodowcowej. Użytkowymi poziomami wodonośnymi są tutaj: poziom wód gruntowych związany głównie z pradoliną i dolinami rzek, poziom międzyglinowy górny i dolny (wydzielono tu też poziom podmorenowy, jednak nie ma on większego znaczenia użytkowego ze względu na bardzo ograniczone występowanie). Poziom mioceński. Występuje w stropowej części osadów neogeńskich pod glinami zwałowymi plejstocenu. Miejscami, gdy zalega bezpośrednio pod utworami nawodnionymi najstarszych zlodowaceń, tworzy z nimi jeden poziom

o znacznej miąższości (nawet do 60 m) zwany poziomem plejstoceńsko - mioceńskim. Mioceńska warstwa wodonośna charakteryzuje się znacznym rozprzestrzenieniem regionalnym. Budują ją głównie piaski pylaste i drobno - i średnioziarniste, niekiedy piaski ze żwirem o miąższości od 16 do ponad 20 m, miejscami głównie w północnej części JCWPd - 40 m. W zależności od morfologii stropu neogenu poziom mioceński zalega na głębokości od 50 do 150 m. Zwierciadło wody ma charakter naporowy, warstwa ta jest bardzo dobrze izolowana od powierzchni terenu, jej zasilanie odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych i przesączanie z nadległych poziomów wodonośnych przez utwory słabo przepuszczalne.⁷

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 28. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowana jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, położona jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi powyżej 20,0 m.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m. Działka położona jest na gruntach podatnych na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych oraz częściowo na obszarze zdrenowanym.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, usytuowana jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 28. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m. W sąsiedztwie przebiega dział wodny IV rzędu.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m. Działki częściowo znajdują się na gruntach podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych.

Gmina Czaplinek leży na pograniczu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 125 - Zbiornik międzymorenowy Wałcz - Piła, gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tej struktury wodonośnej wynoszą około 169 tys.m³/d.⁸ Wszystkie obszary objęte zmianą studium położone są poza zasięgiem GZWP.

2.2.5. Warunki glebowe

Gleby na terenie gminy powstały głównie z osadów pozostawionych przez lodowiec i jego wody roztopowe. Gleby gminy Czaplinek mają niewielką wartość produkcyjną. Przeważają gleby bielcowe wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych, a także z glin zwałowych oraz piasków naglinowych

^{7, 8} <http://mjwp.gios.gov.pl>

i nailyowych. Są to gleby „wiekowo młode, które nie przeszły jednolitego procesu glebotwórczego i wykazują ścisłą zależność jakościową od skał podłoża.

Południowa część gminy, zwłaszcza tereny leżące na południe od Czaplinka, zajmują rozległe obszary zandrowe powstałe ze żwirów i piasków naniesionych przez wody spływające z topniejącego lodowca. Tereny te o wyjątkowo słabo urodzajnych glebach nie są opłacalne w użytkowaniu rolnym. Charakterystycznymi typami gleb w północnej części gminy są: gleby brunatne, bielcowe i pseudobielcowe, powstałe na glinach zwałowych, piaskach słabo gliniastych i gliniastych.

Słaba jakość gleb bielcowych determinuje ich rolnicze wykorzystanie. Bielice piaskowe rozwinięte z piasków gliniastych zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej, nadają się pod uprawę ziemniaków i żyta. Natomiast gleby bielcowe nagliniaste i glinowe zaliczane są do III lub IV klasy bonitacyjnej. Nadają się one pod uprawę żyta, owsa i ziemniaków. Po zastosowaniu odpowiednich zabiegów agrotechnicznych można uprawiać na ich także pozostałe zboża, okopowe i rośliny pastewne.

Mady wyścielają dolinę Drawy oraz pas wokół jeziora Drawsko. Są to gleby związane z osadami wodnymi powstającymi podczas okresowych wezbrań Drawy czy zmian poziomu wód wymienionych zbiorników. Odznaczają się warstwowym ułożeniem namulów, ilów, piasków odkładanych w czasie każdego wylewu. Gleby brunatne, wytworzone z glin zwałowych i piasków naglinowych występują marginalnie na południe oraz północ od jeziora Drawsko w okolicy Kluczewa. Cechą charakterystyczną tych gleb jest powleczenie ich cząstek cienką warstwą związków żelaza, co nadaje im rdzawobrunatne zabarwienie. Gleby te posiadają zazwyczaj nieco wyższą wartość użytkową niż gleby bielcowe.⁹

2.2.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Gmina Czaplinek, na Pomorzu Zachodnim, należy do rejonów o szacie roślinnej stosunkowo dobrze rozpoznanej pod względem geobotanicznym, z uwagi na liczne opracowania, jakie zostały wykonane dla Drawskiego Parku Krajobrazowego, który stanowi dużą część badanego terenu.

Roślinność gminy Czaplinek jest typowa dla obszarów Działu Pomorskiego. Cechy naturalnej roślinności (w dużej mierze dzisiaj już tylko potencjalnej) zasadniczo wynikają z usytuowania gminy w dwóch krainach geobotanicznych, a mianowicie Pojezierzy Środkowopomorskich oraz Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich. Te dwie regionalne jednostki mają różne charakterystyki fizjograficzne - geologię, geomorfologię, sieć hydrograficzną i gleby, a każda z nich jest ponadto obszarem mocno biotopowo zróżnicowanym. W wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 2002 roku na obszarze gminy stwierdzono 722 gatunków flory naczyniowej. Na liście przeważają taksony częste (11 do 50 stanowisk) i pospolite (> 50 stanowisk). Wśród zanotowanych było 76 bardzo rzadkich, mających w gminie do 3 stanowisk, co stanowi 10,5 % flory ogólnej. Do rzadko notowanych - co najwyżej 10 razy, zaliczono natomiast 12 gatunków (około 2 % całości). Łącznie zanotowano 53 gatunki prawnie chronione - 38 ściśle, 15 częściowo. Liczne były gatunki zagrożone wymarciem na Pomorzu Zachodnim (52 gatunki).

Duże zróżnicowanie siedliskowe obszaru gminy Czaplinek ma wyraz w bogactwie flory naczyniowej. Reprezentowane są wszystkie typy roślin, od psammofitów, rozwijających się na skrajnie jałowych i suchych glebach oligotroficznych, po taksony wybitnie przywiązane do siedlisk przeżyźnionych i mokrych, jak terofity namulne.¹⁰

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, częściowo stanowią teren zadrzewiony, na którym dominującymi gatunkami są olsza czarna (*Alnus glutinosa*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) i sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

^{9, 10} Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, częściowo stanowią teren zadrzewiony, w którym dominującym gatunkiem jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, jest częściowo zadrzewiona - gatunkiem dominującym jest brzoza (*Betula pendula*), a częściowo porośnięta roślinnością trawiastą.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, porośnięta jest roślinnością trawiastą oraz pojedynczymi drzewami, w tym okazem lipy drobnolistej (*Tilia cordata*), będącej pomnikiem przyrody.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, jest zadrzewiona - gatunkiem dominującym jest świerk pospolity (*Picea abies*).

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, porośnięta jest roślinnością trawiastą.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, stanowi pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczonych na załączniku graficznym nr 8, występują tereny leśne, należące do typu siedliskowego bór mieszany świeży (BMśw), należące do lasów ochronnych. Dominującymi gatunkami są sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) i brzoza brodawkowata (*Betula pendula*).

W obrębie gminy Czaplinek istnieją wybitne warunki dla bytowania wszystkich nizinnych gatunków płazów. Dotyczy to przede wszystkim małych śródpolnych i śródleśnych zbiorników wodnych, na ogół bezimiennych o powierzchni kilku – kilkunastu arów, maksymalnie do 1 ha, leżących w zagłębieniach wyniesień morenowych. Stwierdzona w tej gminie liczba stanowisk kumaka, grzebiuszki, ropuch zielonych i szarych, rzekotek jest, pod względem zagęszczenia na 1 km², jedną z wyższych w województwie zachodniopomorskim.

Wody tej gminy są potencjalnym ważnym siedliskiem dla ryb. Jak podkreślają badacze tej gromady jest to obszar szczególnie obfitujący w tej części kraju w gatunki ryb o różnym spektrum występowania i warunkach życia. Rzadka awifauna jest głównie związana z większymi zbiornikami wodnymi. Spośród ssaków zarejestrowano tu obecność wydry, bobra, borsuka, oraz bliżej nieoznaczonych nietoperzy.

Drzewostany położone w gminie Czaplinek, są miejscem bytowania zwierzyny łownej oraz kilkudziesięciu innych gatunków chronionych prawnie. Są także miejscem rozrodu gatunków z czerwonych list i ksiąg, a także określanych jako chronione strefowo.¹¹

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, częściowo znajduje się nad oczkiem wodnym, przy którym stwierdzono chronione gatunki płazów.

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczonych na załączniku graficznym nr 8, zidentyfikowane zostały stanowiska chronionych gatunków ptaków, takich jak: żuraw zwyczajny (*Grus grus*), Lelek zwyczajny (*Caprimulgus europaeus*) oraz stanowiska kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

2.2.7. Klimat lokalny

Gmina Czaplinek leży w strefie charakteryzującej się cechami przejściowymi pomiędzy klimatem oceanicznym a kontynentalnym. Pogodę kształtują głównie masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego a w minimalnym stopniu powietrze arktyczne i zwrotnikowe.

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego analizowany rejon zalicza się do dzielnicy klimatycznej IV zwanej Pomorską. Pogoda korzystna pod względem biometeorologicznym (dni z pogodą ciepłą, komfortową i chłodną bez stanów parności i opadów codziennych) panuje przez

¹¹ Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

większą część roku (średnia wieloletnia 283,6 dni). Najwięcej dni o optymalnych warunkach pojawia się w czerwcu, najmniej - w lutym. Pogoda niekorzystna (całodzienne opady i zamglenia) występuje ok. 46 dni w roku, najrzadziej w czerwcu (średnio 1,5 dnia), najczęściej w listopadzie, grudniu i marcu - średnio 5 dni w miesiącu. Okres wegetacyjny trwa 208-215 dni, ze średnią temperaturą powyżej 50°C i zaczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia, a kończy wraz z końcem października.

Dość duża wysokość względna terenu wpływa na obniżenie wartości temperatur. Średnia temperatura okresu maj-lipiec wynosi 14,4°C. Temperatura roczna waha się w granicach 7,0-7,3°C. Liczba dni gorących w roku (o temperaturze maksymalnej >25°C) wynosi od 18 do 22. Średnia roczna wielkość opadów wynosi ok. 600 mm. Średni opad w miesiącach wegetacyjnych wynosi 554 mm. Przewaga średnich sum opadów w okresie wrzesień-październik nad analogicznymi wielkościami opadów notowanych w maju-czerwcu wskazuje na „suche” wiosny i „wilgotne” jesienie.

Przeważają wiatry zachodnie, dominujące w okresie lata i jesieni. Zimą najczęściej występują wiatry południowozachodnie. W marcu dominują suche i mroźne wiatry z kierunków wschodnich i północno-wschodnich.¹²

2.3. Obszary i obiekty prawnie chronione

2.3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Obszary objęte opracowaniem studium położone są w granicach lub w sąsiedztwie następujących form ochrony przyrody:

Drawski Park Krajobrazowy

Został powołany uchwałą nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r., w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Powierzchnia Parku przekracza 41 tys. ha, zaś otulina zajmuje ponad 22 tys. ha. Położony jest on na obszarze sześciu gmin, pomiędzy miejscowościami: Połczyn Zdrój, Łubowo, Czaplinek i Złocieniec. Obowiązującym aktem prawa dla przedmiotowego terenu jest uchwała nr XXXVII/499/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2919).

Najbardziej istotnym elementem wpływającym na krajobraz Parku jest ukształtowanie terenu, będące wynikiem działalności lodowca, głównie zlodowacenia bałtyckiego. W jego północnej części występują wały moreny czołowej, często poprzecinane licznymi jarami, zaś południowa część odznacza się łagodniejszą konfiguracją i obfituje w jeziora. Na walory przyrodnicze Parku składają się ponadto: występowanie wielu jezior, licznych rzek, małych potoków, źródeł, mokradeł, torfowisk i lasów, bogactwo ekosystemów w niewielkim stopniu przekształconych przez człowieka oraz występowanie wielu rzadko spotkanych gatunków roślin i zwierząt.

Obszar położony jest w przeważającej części w zlewni rzeki Drawy. Niewielki obszar zlewni jeziora Komorze poprzez Piławkę posiada odpływ do rzeki Gwdy, będącej dopływem Noteci. Północna i północno-wschodnia część Parku leży w zlewni rzeki Dębnicy, odprowadzającej wody poprzez Parsętę do Morza Bałtyckiego. Górne biegi rzek, mających swe źródła w rejonie wzniesień morenowych, mają często charakter górskich potoków.

Wielką atrakcją Parku są jeziora. W jego granicach zlokalizowanych jest ich 47, zaś w otulinie 30. Największym spośród nich i drugim co do głębokości w Polsce, jest jezioro Drawsko (powierzchnia 1871 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Do większych jezior Parku należą także: Siecino, Komorze, Wilczkowo, Żerdno i Krosino. Najbardziej cennymi pod względem przyrodniczym są jeziora lobeliowe,

¹² Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

charakteryzujące się występowaniem reliktovej roślinności i bardzo czystymi wodami. Należą do nich: Czarnówek, Kapka i Łęka.

Park odznacza się także bogactwem szaty roślinnej i świata zwierzęcego. W jego florze spotyka się gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej i południowej. Stwierdzono występowanie ponad 40 gatunków objętych ochroną prawną, m. in.: wawrzynka wilczelyko, rosiczki okrągłolistnej, pośredniej i długolistnej, storczyka plamistego, krwistego, szerokolistnego i Traunsteinera, paprotki zwyczajnej, wiciokrzewu pomorskiego, lilii złotogłów i kopytnika pospolitego. Duże zróżnicowanie biotopów Parku stwarza dogodne warunki dla wielu gatunków zwierząt. W jeziorach i rzekach występuje przeszło 30 gatunków ryb. Obszary wodne i przywodne sprzyjają bytowaniu i gnieźdzeniu się wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych. Spotyka się tu często: łabędzie, perkozy, kaczki, żurawie, czaple i kormorany. Rozległe kompleksy leśne są ostoją dla ptaków drapieżnych, m. in. bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. Spośród ssaków, na terenie Parku licznie występuje bóbr.

Na przedmiotowym terenie znajduje się około 300 pomników przyrody. Są to najczęściej, odznaczające się sędziwym wiekiem i pięknym pokrojem: dęby, buki, lipy, klony i graby. Największy z nich to buk o obwodzie ok. 9 m znajdujący się na wyspie Bielawie położonej na jeziorze Drawsko. Pomniki przyrody nieożywionej to najczęściej głazy pozostawione przez cofający się lodowiec. Największy, zlokalizowany w otulinie DPK, posiada obwód około 19 m i wysokość 3,5 m.¹³

Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”

Strefa chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” została ustanowiona uchwałą nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu wynosi 92 616 ha. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym w stosunku do tego obszaru jest uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637).

Celem ochrony jest naturalny i kulturowy krajobraz Pojezierza Drawskiego oraz fragment Pojezierza Szczecińskiego - mozaika jezior, łąk, pól i lasów. Teren jest mocno zróżnicowany pod względem geologiczno – geomorfologicznym. Wyróżnia się naturalny krajobraz polodowcowy z jeziorami, oczkami wodnymi i ekosystemami torfowisk mszarnych oraz łądowiejącymi zbiornikami wodnymi. Teren o dużych deniwelacjach. Występują liczne osobliwości florystyczne, w tym: rosiczka okrągłolistna, widłak jałowcowaty, wrzosiec bagienny, grązel żółty, marzanka wonna, grzybienie białe, kruszyna pospolita, a także unikalne w pełni wykształcone zbiorowiska roślinne o charakterystycznym składzie gatunkowym, m. in.: *Vaccinio uliginosi-Betuletum*, *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Luzulo luzuloidis-Fagetum*, *Luzulo pilosae-Fagetum*, *Galio odorati-Fagetum*, *Eriophoro angustifolii-Sphagnetum recurvi*.¹⁴

Rezerwat „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”

Powstał na mocy zarządzenia nr 13/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2010 r. Położony jest w obrębie ewidencyjnym Niwka, na terenie otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego i zajmuje powierzchnię 58,13 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie unikalnych zespołów roślinnych związanych z torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego oraz borami i lasami bagiennymi wraz z rzadkimi, zagrożonymi i chronionymi gatunkami roślin. Głównym przedmiotem ochrony rezerwatu są gatunki roślin podlegające prawnej ochronie, ale także gatunki rzadkie i zagrożone we florze Pomorza, w tym: torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium*, widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, przygielka biała *Rhynchospora alba*, borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*, nowelia krzywolistna *Nowellia curvifolia*, listera jajowata *Listera ovata*,

¹³ <http://www.zpkwz.pl/parki-krajobrazowe/drawski-park-krajobrazowy/>

¹⁴ Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego, 2010 r.

widlak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, bielotka siwa *Leucobryum glaucum*, welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum* i pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*. Do rzadkich, chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt występujących w rezerwacie należy zaliczyć: żabę jeziorkową *Rana lessonae*, żabę moczarową *Rana arvalis*, żabę trawną *Rana temporaria*, rzekotkę drzewną *Hyla arborea*, traszkę zwyczajną *Triturus vulgaris*, ropuchę szarą *Triturus vulgaris*, żurawia *Grus grus*, słonkę *Scolopax rusticola*, kszyska *Gallinago gallinago* i brodziec samotnego *Tringa ochropus*.

Obszary NATURA 2000

Na terenie gminy Czaplinek występują dwa obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 - zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego, które zostało ukształtowane w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Śladami tego okresu są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi znajduje się 47 jezior (ok. 10% powierzchni terenu), będących przedstawicielami większość typów jezior wyróżnianych w Polsce. Jeziora te charakteryzują się urozmaiconą linią brzegową. Na niektórych spotykamy wyspy. Brzegi są wysokie, porośnięte lasem (łęgami, buczyną) lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko (powierzchnia 1872 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Jest to drugie pod względem głębokości jezioro w Polsce. Stanowi ono główny węzeł ekologiczny ostoi. Oprócz największej rzeki obszaru, Drawy, swój początek biorą tutaj także: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Ponad 35% terenu porasta las (ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne). Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo.

Ze względu przyrodniczego, cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory. W rezerwacie Dolina Pięciu Jezior Drawa bierze swoje źródło. Ponieważ wody tych jezior są bogate w wapń na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna. Podściela ona również zławodowiałe odcinki doliny pomiędzy kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramienicowe. Ciekawostką obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Oprócz tego możemy tu podziwiać również torfowiska (wysokie, występujące na wododziałach) oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Charakterystyczne dla ostoi jest bogactwo i różnorodność flory i fauny. Występuje tu prawie 750 gatunków roślin naczyniowych (w tym 28 objętych całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową). Można spotkać tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Bardzo bogata jest też flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. W wodach żyje 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 gatunków płazów i 5 gadów oraz 41 gatunków ssaków, W tym 9 gatunków roślin i zwierząt znajduje się Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Z gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bociana czarny i bocian biały. Jest to ważna ptasia ostoja o randze krajowej K011.¹⁵

Dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1920).

¹⁵ <http://natura2000.eea.europa.eu>

- obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 - został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.07.179.1275). Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego, około 10% powierzchni terenu zajmują jeziora (ponad 50). Duże zróżnicowanie w rzeźbie terenu powstało w wyniku działalności lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. W wyniku tego powstały między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Można tu także zobaczyć liczne wąwozy, parowy, bezodpływowe zbiorniki wodne, bagna i torfowiska. Znajdują się tu jedno z najgłębszych jezior w Polsce (np. Drawsko - 79,7 m, które jest zarazem największym jeziorem na tym obszarze) o urozmaiconej linii brzegowej, wysokich brzegach porośniętych lasem (głównie łęgami i buczyną) lub niskich z roślinnością przybrzeżną. Wody jeziorne są bogate w wapń. Na dnie znajdują pokłady kredy jeziornej. Często też porastają je łąki ramienicowe. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła (w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior). Swoją początek biorą tutaj także: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Rzeki odgrywają ważną rolę łączącą poszczególne fragmenty obszaru. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Oprócz bogactwa form geomorfologicznych ostoja charakteryzuje się także różnorodnością flory i fauny. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Obszar jest bogaty w gatunki mchów. Znaczna część terenu jest użytkowana rolniczo.

„Ostoja Drawska” jest jedną z najważniejszych na Pomorzu ostoi lęgowych ptaków drapieżnych. Gniazduje tu 5 gatunków rzadkich ptaków drapieżnych umieszczonych w Czerwonej Księdze, przy czym populacje lęgowe czterech z nich: kani czarnej *Milvus migrans*, kani rudej *Milvus milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla* i orlika krzykliwego *Aquila pomarina* należą do największych w Polsce. Ostoja Drawska jest również jedną z kilku najważniejszych krajowych ostoi lęgowych bąka *Botaurus stellaris*, żurawia *Grus grus* i puchacza *Bubo bubo* oraz jednym z nielicznych w kraju miejsc gniazdowania łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*. Znaczną liczebność osiągają też tutejsze populacje lęgowe bociana czarnego *Ciconia nigra*, trzmielojada *Pernis apivorus*, derkacza *Crex crex* i zimorodka *Alcedo atthis*. W okresie przelotów na terenie obszaru obywają się złotowiska żurawi, których zgrupowania w tym okresie osiągają liczebność 2000–3500 osobników i należą do największych w kraju.¹⁶

Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2674).

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, położone są poza obszarami chronionymi. Teren dz. nr 173/3, obręb Łazice położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 oraz otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działka w obrębie Głęboćek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowane są w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

¹⁶ <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, położona jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 oraz Drawskiego Parku Krajobrazowego. Na omawianej działce znajduje się pomnik przyrody - lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 560 cm - uznany na podstawie rozporządzenia nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego nr 2 z dnia 12 stycznia 1996 r., poz. 7, załącznik nr 1, orzeczenie nr 43). W bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowego terenu sklasyfikowano siedlisko przyrodnicze 9160 – grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*).

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, znajduje się w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Działka położona jest w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, usytuowana jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Na przedmiotowych działkach zidentyfikowane zostały siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotami ochrony na obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” - siedlisko o kodzie 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* oraz siedlisko o kodzie 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria* – *Caricetea*).

2.3.2. Planowane formy ochrony przyrody¹⁷

Na podstawie inwentaryzacyjnych badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby wykonania opracowania pt. „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” proponuje się utworzenie dalszych form ochronnych uzupełniających dotychczasową sieć obiektów prawnie chronionych.

W odniesieniu do ww. opracowania tereny objęte zmianą studium znajdują się w granicach lub w sąsiedztwie następujących proponowanych form ochrony przyrody:

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, - na południe od działek położonych w obrębach Broczyno, Łysin i Czarne Małe znajduje się proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”, gdzie zlokalizowano chronione gatunki zwierząt.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2 - znajdują się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Dołgie Wielkie” oraz w bezpośrednim sąsiedztwie proponowanego użytku ekologicznego „Osokowe Jezioro” – zbiornik ten jest siedliskiem przyrodniczym 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

¹⁷ „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego”, 2010 r.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3 - znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Rzeka – Drawa”.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5 - znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Drawsko”.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6 - znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Pojezierze Kaleńskie”.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7 - znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Komorze”.

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczonych na załączniku graficznym nr 8 - znajduje się proponowany rezerwat przyrody „Siemczyńskie Bagno”.

Proponowany rezerwat przyrody „Siemczyńskie Bagno”

Cel ochrony: olsowa roślinność gytiowiska po wyeksploatowanym torfie.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zmiana stosunków wodnych.

Zalecenia konserwatorskie: zachować obecny sposób użytkowania, zachować stosunki wodne.

Proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”

Cel ochrony: olsowa i łęgowa roślinność gytiowiska powstałego po wyeksploatowaniu torfu, pozostałości torfowiska przejściowego z brzezią oraz kompleks roślinności łąkowej, pastwiskowej i szuwarowej.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zalesianie łąk, budowa stawów rybnych, obniżenie poziomu wód eksploatacją zachowanego fragmentu złoża torfu.

Zalecenia konserwatorskie: złożo torfu wykluczyć z eksploatacji; melioracje prowadzić w ten sposób, by nie dopuścić do obniżenia poziomu wód; ekstensywnie użytkować łąki, nie zalesiać łąk, zachować w zawężonych granicach.

Proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”

Cel ochrony: kompleks roślinności torfowiskowej towarzyszącej mezotroficznemu zbiornikowi wodnemu, w krajobrazie morenowym.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: eksploatacja pozostałości złoża torfowego, zmiana stosunków wodnych.

Zalecenia konserwatorskie: złożo torfu wykluczyć z eksploatacji, utrzymać obecne stosunki hydrologiczne.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Dołgie Wielkie”

Cel ochrony: ochrona młodoglacjalnych krajobrazów morenowych Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: ręczne użytkowanie starodrzewu; eksploatacja i osuszanie złóż torfu; nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany zgodnie z siedliskiem; zachować w stanie nienaruszonym starodrzew na skarpach jez. Dołgie Wielkie; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie zakrzewienia i zadrzewienia; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rzeka – Drawa”

Cel ochrony: ochrona młodoglacjalnych krajobrazów morenowych Pojezierza Drawskiego, z udziałem rynien glacialnych, pagórków kemowych w rejonie Głębocka, Piaseczna i Siemczyna.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zalesianie łąk i pastwisk; budowa stawów rybnych brak użytkowania łąk; wtórne zabagnianie gleb; zanik sieci rzecznej i zbiorników wodnych; nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; utrzymać gospodarkę użytkami zielonymi – w ekstensywnej formie; nie zalesiać terenów w dolinach rzecznych; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie drzewa i krzewy; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych; wyznaczyć strefę bezpośredniej i pośredniej ochrony wszystkich jezior.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Drawsko”

Cel ochrony: ochrona jednego z centralnych obszarów węzłowych młodoglacjalnych krajobrazów Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: rębne użytkowanie starodrzewu; zalesianie łąk i pastwisk; brak użytkowania łąk wtórne zabagnianie gleb; nadmierne nawożenie gruntów ornych, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; zachować drzewostany na skarpach jez. Drawsko; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne, regularnie odbudowywać koryta strumieni wodnych nie dopuszczając do degradacji; utrzymać ekstensywną gospodarkę łąk; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie drzewa i krzewy; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Komorze”

Cel ochrony: ochrona jednego z centralnych obszarów węzłowych młodoglacjalnych krajobrazów Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: rębne użytkowanie starodrzewu; brak użytkowania łąk; wtórne zabagnianie gleb; nadmierne nawożenie gleb; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszczenie roślinności litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; zachować starodrzew na skarpach jez.; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne; utrzymać gospodarkę użytkami zielonymi – w ekstensywnej formie; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie krzewy i drzewa; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

2.3.3. Strefy i obiekty ochrony konserwatorskiej, stanowiska archeologiczne

Na obszarach objętych zmianą studium występują stanowiska archeologiczne znajdujące się w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Na działkach w obrębie Kołomąt, oznaczonych na załączniku graficznym nr 2:

- Kołomąt, stan.3 AZP 27-21/70,
- Kołomąt, stan. 4 AZP 27-21/71.

Na działce w obrębie Niwka, oznaczonej na załączniku graficznym nr 6:

- Łąka, stan. 1 AZP 28-21/97,
- Łąka stan. 3, AZP 28-21/99.

Na działce w obrębie 03 Czaplinek, oznaczonej na załączniku graficznym nr 5 - Czaplinek stan. 5 AZP 28- 21/32.

Dla ww. stanowisk archeologicznych wyznaczone zostały strefy „W III” ochrony konserwatorskiej, na terenie których obowiązują zakazy i nakazy zgodne z przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Strefa „W III” – ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych – polega na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych.

Strefa „W III” obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby konserwatorskiej. Dla ww. stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w strefie „W III” ochrony konserwatorskiej, obowiązuje:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków,
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Ponadto działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7 znajduje się w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego, natomiast działka w obrębie Głęboček, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowana jest w granicach strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej to obszary na terenach wiejskich obejmujące granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej.

Na obszarach wiejskich ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej oraz
- ustala się formy zabudowy w tym wysokość budynków, rodzaj dachów, proporcje i kompozycje elewacji frontowych.

Strefy „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące tereny założen zieleni na terenie miasta oraz wsi i ich otoczenie w szczególności usytuowane w urozmaiconym krajobrazie i zdominowane przez tereny zieleni. Obejmują ochronę cech fizjonomicznych wywodzących się z położenia w krajobrazie, zgodnie z tradycją historyczną oraz oryginalnych obiektów historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady zagospodarowania i ukształtowania terenu.

3. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1. Powietrze atmosferyczne

Wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na danym obszarze mają wielkość i rozkład przestrzenny źródeł emisji zanieczyszczeń, zarówno tych zlokalizowanych w granicach omawianego terenu, jak również źródeł znajdujących się w sąsiedztwie. Istotny wpływ mają również przemiany fizykochemiczne zachodzące w atmosferze oraz sposób kształtowania się czynników meteorologicznych.

Obecnie coraz większe znaczenie dla jakości powietrza atmosferycznego stanowią liniowe źródła zanieczyszczeń, tj. ciągi komunikacyjne z odbywającym się nimi ruchem samochodowym, będącym źródłem emisji zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów, zawierających w swoim składzie m.in. ołów, kadm, nikiel, miedź. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego tymi substancjami skutkuje z kolei zanieczyszczeniem gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz roślin. W gminie Czaplinek największe liniowe źródła

zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowią: droga krajowa nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek oraz drogi wojewódzkie nr 163 Kołobrzeg – Wałcz, nr 171 Czaplinek – Barwice i nr 177 Czaplinek – Mirosławiec.

Ponadto okresowe zagrożenie dla jakości powietrza stanowi tzw. „niska emisja”, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych, które nie podlegają obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza, opartych głównie na węglu jako paliwie. Stanowią one źródło emisji głównie SO_2 i pyłu zawieszonego do atmosfery.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykonuje coroczną ocenę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin w odniesieniu do obszarów nazywanych strefami. Zalicza się je do odpowiednich klas w zależności od stężeń zanieczyszczeń występujących na ich obszarze i określa wymagania dotyczące działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Dana strefa zaliczana jest, z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń, do klasy:

- A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy,
- D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

W roku 2015 na terenie województwa zachodniopomorskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2014.

W wyniku oceny, pod kątem ochrony roślin, strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Czaplinek, dla SO_2 i NO_x – zaliczono do klasy A. Stwierdzono natomiast przekroczenie wartości normatywnej ozonu ($6000 \mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}$) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Pod kątem ochrony zdrowia strefę zachodniopomorską zakwalifikowano:

- dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz kadmu, arsenu, niklu – w klasie A,
- dla pyłu $\text{PM}_{2,5}$ – w klasie A,
- dla pyłu PM_{10} – w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego,
- dla benzo(a)pirenu w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego,
- dla poziomu docelowego ozonu – w klasie A,
- dla ozonu w klasie D2 – ze względu na poziom celu długoterminowego.

W wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie ocenie za rok 2014, na podstawie pomiarów i obliczeń modelowych, wskazano w strefie zachodniopomorskiej 19 obszarów o powierzchni co najmniej 2 km^2 ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu, z których żaden nie znajduje się w granicach powiatu drawskiego. Jednak lokalnie, na niewielkiej powierzchni (mniejszej niż 2 km^2) mogą występować stężenia benzo(a)pirenu o wartościach przekraczających poziom docelowy, który wynosi $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Dotyczy to w szczególności większych miast powiatu, również miejscowości Czaplinek, które zostały wskazane jako obszary wymagające działań naprawczych ze względu na zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem. Jako główną przyczynę przekroczeń uważa się niską emisję z indywidualnego ogrzewania mieszkań.

W przypadku drugiego problemowego zanieczyszczenia - pyłu PM_{10} , na obszarze powiatu drawskiego nie zidentyfikowano obszarów z przekroczeniami standardów jakości obowiązujących dla tego zanieczyszczenia. Określone na podstawie obliczeń modelowych stężenia średnioroczne dla pyłu PM_{10}

osiągnęły w Czaplinku maksymalne wartości do 20 µg/m³, co stanowi 50% wartości dopuszczalnej. Należy podkreślić, że stężenia pyłu wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

3.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Monitoring stanu wód, prowadzony jest według tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej. Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Obszary objęte zmianą studium położone są na terenie, wyznaczonych zgodnie z typologią abiotyczną rzek, 4 jednolitych części wód (JCW) rzecznych (Tabela 1).

Tabela 1. Informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP), w obrębie których położone są obszary objęte zmianą studium

Kod JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych RZEKI	Typ abiotyczny	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje
PLRW60001818866871	Dobrzyca do Świerczyńca	Potok nizinny żwirowy (18)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW60001818885169	Dopływ z jez. Wilczkowo	Potok nizinny żwirowy (18)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW6000251888513	Drawa do wypływu z Jez. Krosino	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW6000251886669	Piława do Zbiornika Nadarzyckiego	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna	dobry	niezagrożona	-

Źródło: <http://www.poznan.rzgw.gov.pl>

Status wszystkich JCWP został określony jako: naturalna część wód. Z oceny poszczególnych cieków wynika, iż ich stan jest dobry.

Żadna z jednolitych części wód, na terenie których położone są obszary objęte zmianą studium, nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych zapisanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451).

Jakość wód powierzchniowych na terenie województwa zachodniopomorskiego monitorowana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Zgodnie z „Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2012” badania na terenie gminy Czaplinek zostały prowadzone w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w następujących jednolitych częściach wód rzecznych: Dobrzyca do Świerczyńca, Drawa do wypływu z jeziora Krosino oraz Piława do Zbiornika Nadarzyckiego. Wyniki badań przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 2).

Tabela 2. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w JCW w granicach obszarów zmiany studium objętych monitoringiem w latach 2010-2012

Nazwa JCW	Klasyfikacja elementów:				Stan/potencjał ekologiczny
	biologicznych	fizykochemicznych	hydromorfologicznych	chemicznych	
Dobrzyca do Świerczyńca	III klasa	I klasa	I klasa	-	umiarkowany
Drawa do wypływu z Jez. Krosino	IV klasa	I klasa	I klasa	-	słaby
Piława do Zbiornika Nadarzyckiego	II klasa	I klasa	I klasa	-	dobry

Źródło: <http://www.wios.szczecin.pl>

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1482) dla klasyfikacji elementów biologicznych:

- klasa II oznacza stan dobry biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa III oznacza stan umiarkowany biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa IV oznacza stan słaby biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych.

Klasa I dla elementów fizykochemicznych oznacza stan bardzo dobry, natomiast klasa II oznacza stan dobry.

Jednolitej części wód powierzchniowych, takiej jak struga, strumień, potok, rzeka lub kanał, niewyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako sztuczna lub silnie zmieniona nadaje się w zakresie tych elementów klasę I, jeżeli są spełnione wymagania dla klasy I określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Potencjał ekologiczny badanych JCW jest dobry, słaby bądź umiarkowany.

Zgodnie z interpretacją wyników badań, zamieszczoną w ww. rozporządzeniu, jednolitym częściom wód, na terenie których położone są obszary objęte zmianą studium, nadaje się od II do IV klasy czystości wód powierzchniowych.

Zanieczyszczenia rzek pochodzą głównie ze spływów powierzchniowych z użytków rolnych oraz dopływów oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych. Ponadto przepływające przez gminę rzeki niosą zanieczyszczenia pochodzące spoza obszaru gminy.

Wody podziemne

Stan jakości wód podziemnych na terenie województwa zachodniopomorskiego badany był w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2004-2012 (monitoring krajowy). Wysokie zawartości azotanów w wodach podziemnych, wskazujące na zanieczyszczenie wód podziemnych (stężenie powyżej 50 mg NO₃/l) zaobserwowano m.in. w miejscowości Czaplnek. Zanieczyszczenie azotanami w tym punkcie pomiarowo-kontrolnym miało charakter lokalny i było wynikiem oddziaływania miejscowych ognisk zanieczyszczeń związanych ze sposobem użytkowania terenu w sąsiedztwie punktów - działalność bytowa lub rolnicza.¹⁸

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych JCWPd nr 27 i 28, badany w 2012 r., został określony jako dobry.

W 2014 roku badania wód podziemnych na terenie powiatu drawskiego nie były wykonywane.

¹⁸ Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, WIOŚ w Szczecinie, 2013 r.

3.3. Klimat akustyczny

Wpływ na klimat akustyczny terenów objętych zmianą studium ma przede wszystkim ruch samochodowy odbywający się drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi oraz linia kolejowa nr 385 Runowo Pomorskie – Szczecinek. Na obszarach sąsiadujących z polami uprawnymi hałas generowany jest ponadto przez pracę maszyn rolniczych.

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, zlokalizowane są w sąsiedztwie linii kolejowej nr 385 Runowo Pomorskie – Szczecinek oraz w odległości ok. 540 m od drogi powiatowej nr 2002Z.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są przy drodze wojewódzkiej nr 171 Czaplinek – Barwice.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowana jest w odległości ok. 220 m od drogi powiatowej nr 1970Z.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, zlokalizowana jest przy drodze krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, zlokalizowana jest w odległości ok. 210 m od drogi krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest przy drodze powiatowej nr 2000Z.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, oddalona jest o ok. 135 m od drogi wojewódzkiej nr 171.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są przy drodze powiatowej nr 1970Z.

Ewentualne zagrożenie hałasem można rozpatrywać dla obszarów objętych zmianą studium, położonych na działkach w obrębie Kołomąt, oznaczonych na załączniku graficznym nr 2, na działce w obrębie Kołomąt, oznaczonej na załączniku graficznym nr 4 oraz na działce w obrębie Niwka, oznaczonej na załączniku graficznym nr 6.

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2005 i 2010 roku, prezentujące średni dobowy ruch na odcinku drogi krajowej nr 20 Czaplinek - Szczecinek przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 3).

Tabela 3. Średni dobowy ruch na drodze krajowej nr 20 na terenie gminy Czaplinek w 2005 i 2010 roku

Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Ilość pojazdów ogółem		Ilość pojazdów ciężarowych	
		2005 r.	2010 r.	2005 r.	2010 r.
20	Złocieniec - Czaplinek	3261	3307	349	363
	Czaplinek - Szczecinek	3237	3526	271	230

Źródło: <http://www.gddkia.gov.pl/>

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie w 2005 i 2010 roku, prezentujące średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich w gminie Czaplinek, przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 4).

Tabela 4. Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich na terenie gminy Czaplinek w 2005 i 2010 roku

Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Ilość pojazdów ogółem		Ilość pojazdów ciężarowych	
		2005 r.	2010 r.	2005 r.	2010 r.
171	Barwice - Czaplinek	856	999	76	59
177	Czaplinek - Mirosławiec	1054	1386	101	223

Źródło: <http://www.zzdw.koszalin.pl>

Natężenie ruchu komunikacyjnego na drodze krajowej nr 20 oraz na drogach wojewódzkich na terenie gminy Czaplinek wykazuje tendencję wzrostową. Ilość pojazdów ogółem w 2010 r. na obu odcinkach pomiarowych na drodze krajowej nr 20 jest porównywalna. Udział pojazdów ciężarowych jest większy na odcinku Złocieniec - Czaplinek i wynosi 11%, z tego względu jego oddziaływanie na klimat akustyczny będzie bardziej znaczące.

Ilość pojazdów ogółem w 2010 r. na drodze wojewódzkiej nr 177 był wyższy niż na drodze nr 171. Większy był też udział pojazdów ciężarowych i wynosił 16%.

Według interaktywnej mapy emisji w ciągu całej doby, sporządzonej przez GDDKiA, dostępnej w serwisie <http://mapy.geoportal.gov.pl>, obszar działki w obrębie Kołomąt, oznaczonej na załączniku graficznym nr 4 narażony jest na hałas komunikacyjny generowany przez pojazdy poruszające się drogą krajową nr 20 w przedziale od 55 dB do 75 dB. Ze względu na intensywność ruchu należy stwierdzić, że otoczenie drogi zagrożone jest ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym. Zgodnie z interaktywną mapą emisji w ciągu całej doby strefa ok. 100 m od krawędzi jezdni narażona jest na hałas o wartości powyżej 60 dB.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) dopuszczalny poziom hałasu dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynosi hałasu określony wskaźnikami $L_{Aeq\ D}$ oraz $L_{Aeq\ N}$, wynosi odpowiednio 55 dB i 50 dB, natomiast dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej wynosi odpowiednio 60 dB i 50 dB.

3.4. Pole elektromagnetyczne

Na obszarach objętych zmianą studium główne źródło promieniowania elektromagnetycznego stanowi napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia przebiegająca przez działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2.

Dopuszczalne poziomy tego promieniowania, w odniesieniu do terenów i obiektów przebywania ludzi, określone poprzez graniczne wartości wielkości fizycznych, reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. nr 192, poz. 1883), które ustala 10 kV/m jako wartość graniczną pola elektrycznego 50 Hz, dopuszczalną w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludzi. Obszar, na którym natężenie pola elektrycznego jest mniejsze niż 1 kV/m, uważa się, zgodnie z obecną wiedzą i obowiązującymi przepisami, za całkowicie bezpieczny dla ludzi. Sprawdzenie dotrzymania standardów jakości środowiska w otoczeniu urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne następuje poprzez wykonanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2014 r. przez WIOŚ w Szczecinie przeprowadzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego. W punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Czaplinku wykonano pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Zmierzone wartości były poniżej progu czułości przyrządu pomiarowego, tym samym poniżej wartości dopuszczalnej, określonej w ww. rozporządzeniu Ministra Środowiska.¹⁹

3.5. Powierzchnia ziemi i gleby

Na terenie opracowania występują przekształcenia powierzchni ziemi w postaci wyrobisk eksploatacyjnych. Na działce o nr ewid. 173/3, obręb Łazice, w granicach obszaru oznaczonego na załączniku graficznym nr 1, znajduje udokumentowane czwartorzędowe złoża torfu „Łazice I”. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 37 ha.

¹⁹ Informacja o stanie środowiska w powiecie drawskim w 2014 r.

Na obszarze opracowania występuje zagrożenie pokrywy glebowej procesami erozji wodnej i wiatrowej. Erozja wywołana wiatrem (eoliczna) jest ograniczona do równinnych terenów rolniczych i oddziałuje w sezonach, gdy powierzchnia pól jest odsłonięta i nie chroniona szatą roślinną. Erozja wodna ma potencjalnie większy udział w degradacji gleb obszaru opracowania. Do obszarów o potencjalnie silnej erozji wodnej zaliczyć stoki rynien jeziornych, dolin rzecznych i zagłębień wytopiskowych.

Dla ograniczenia erozji gleb wskazane jest zachowanie przydrożnych szpalerów drzew, miedz oraz niewielkich zadrzewień i terenów leśnych występujących w obrębie rolniczej przestrzeni. Utrzymywanie korzystnych dla wilgotności gleb warunków gruntowo-wodnych możliwe jest dzięki utrzymywaniu drożności kanałów melioracyjnych oraz zachowaniu oczek wodnych w obrębie bezodpływowych obniżen.

3.6. Obiekty szczególnie uciążliwe dla środowiska przyrodniczego oraz mieszkańców

Na obszarach objętych zmianą studium nie występują miejscowości ze znaczącymi ośrodkami przemysłowymi. Większość z nich jest typowymi wiejskimi osiedlami rolniczymi z niewielkimi obiektami usługowymi (usługi turystyczne - agroturystyka) i rolno - spożywczymi.

Jedynie w przypadku działki w obrębie 03 Czaplinek, oznaczonej na załączniku graficznym nr 5, stwierdza się możliwość wystąpienia uciążliwości zapachowych, w związku z sąsiedztwem oczyszczalni ścieków komunalnych.

4. WALORYZACJA EKOFIZJOGRAFICZNA I OCENA WYKORZYSTANIA TERENU

4.1. Ogólna charakterystyka warunków morfologicznych i gruntowych

Warunki podłoża zależą od budowy geologicznej i hydrogeologicznej terenu, oraz właściwości utworów budujących warstwy przypowierzchniowe. Omawiany obszar w całości pokrywają utwory czwartorzędowe. Są to głównie niespoiste i przepuszczalne piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej oraz gliny zwałowe i ich eluwia, na których wytworzyły się grunty spoiste.

Do obszarów o warunkach korzystnych dla budownictwa zaliczono tereny występowania gruntów spoistych: zwartych, półzwartych i twaroplastycznych oraz gruntów sypkich średnio zagęszczonych, gdzie jednocześnie wody gruntowe zalegają niżej niż 2 m p.p.t.

Obszary o niekorzystnych warunkach dla budownictwa to te, gdzie występują grunty słabonośne, antropogeniczne, organiczne, grunty sypkie: luźne, tereny podmokłe i zabagnione, rejony gdzie zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m, pod powierzchnią terenu, a także miejsca potencjalnie narażone na ruchy masowe oraz takie, gdzie spadki terenu są większe niż 12%. Obszary o warunkach niekorzystnych dla budownictwa występują głównie wzdłuż rzek i małych cieków, oraz w pobliżu jezior.

Niezależnie od powyższej ogólnej oceny warunków gruntowych przed przystąpieniem do inwestycji należy przeprowadzić stosowne badania geologiczno-inżynierskie określające dokładne warunki posadowienia budynków.

4.2. Warunki hydrogeologiczne oraz ochrona wód podziemnych

W obrębie obszarów objętych zmianą studium naturalna odporność wód podziemnych na antropopresję jest bardzo zróżnicowana – zależna przede wszystkim od lokalnych warunków hydrogeologicznych, w tym przede wszystkim od głębokości występowania wód podziemnych i stopnia ich izolacji od powierzchni terenu.

Zagrożenie wód podziemnych jest związane z oddziaływaniem ognisk zanieczyszczeń, szczególnie przy braku izolacji czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Skutki tego oddziaływania są uzależnione od możliwości przenikania zanieczyszczeń z infiltrującymi wodami opadowymi do wód

podziemnych. Zagrożenie jakości wód podziemnych na omawianym terenie może być związane przede wszystkim z:

- nieprawidłową gospodarką wodno-ściekową,
- rolnictwem i siedliskami wiejskimi,
- stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin,
- transportem drogowym i kolejowym,

Kumulacja potencjalnych ognisk zanieczyszczeń następuje w rejonach największej aktywizacji gospodarczej, które stanowią większe skupiska wiejskie.

Większość wsi jest zwodociągowana. Jednak w wielu miejscach brak jest jeszcze powszechnej sieci kanalizacyjnej.

Urządzenia gromadzące ścieki w indywidualnych gospodarstwach to szamba, doły chłonne. Są one często nieszczelne tak, że nieczystości przedostają się do gruntu i warstw wodonośnych mogą powodować zmiany składu fizyczno-chemicznego i zanieczyszczenie bakteriologiczne wody.

Działalność rolnicza wiąże się z powszechnym stosowaniem środków chemicznych, przy uprawie pól i ochronie roślin oraz nawozów sztucznych, co może prowadzić do skażenia pierwszego poziomu wód gruntowych, szczególnie związkami azotu.

Obszary wysoczyznowe na północ od miejscowości Karsno, zalicza się do terenów o bardzo niskim stopniu zagrożenia. Jest to obszar wysokiej i średniej odporności poziomu głównego, w którym brak jest ognisk zanieczyszczeń. Znaczna część tego obszaru jest pokryta lasem. Opróbowane wody w obrębie tej strefy to najczęściej wody o jakości bardzo dobrej i dobrej.

Niski stopień zagrożenia obejmuje również niewielkie tereny pomiędzy Broczynem i Łazicami.

Średni stopień zagrożenia obejmuje obszary, gdzie warstwy wodonośne są izolowane glinami morenowymi o charakterze słabo przepuszczalnym lub ze względu na osłabioną izolację są chronione dzięki występowaniu masywów leśnych.

4.3. Walory rekreacyjne

Obszary objęte opracowaniem cechują zróżnicowane walory krajobrazowo-rekreacyjne i wypoczynkowe. Podstawowe zasoby rekreacyjne tworzą akweny jezior: Drawsko, Pławno i Krosino.

Jezioro Drawsko znajduje się na północny-zachód od miejscowości Czaplinek. Powstało w miejscu skrzyżowania się kilku głębokich rynien polodowcowych. Posiada rozbudowaną linią brzegową, której długość wynosi 76 km. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 1 781,5 ha. Maksymalna głębokość wynosi 83 m. O jego atrakcyjności decydują liczne zatoki, długie półwyspy i cyple oraz 12 wysp. Brzegi jeziora na wielu odcinkach mają charakter klifów, o wysokości dochodzącej do 40 metrów ponad poziom lustra wody. W wielu miejscach brzegi są dostępne, o piaszczystym lub kamienistym dnie. Jezioro nadaje się do żeglarstwa, kajakarstwa i pływania na desce windsurfingowej. Brzegi jeziora są dobrze zagospodarowane turystycznie - występuje bogata i różnorodna baza noclegowa, zaplecze gastronomiczne, urządkowane i strzeżone kąpieliska, przystanie żeglarskie oraz wypożyczalnie sprzętu wodnego.

Jezioro Krosino położone jest na kajakowym szlaku Drawy. Ma powierzchnię 177 ha, maksymalną głębokość 17 m, posiada wyspę Krosinę. Linia brzegowa jest niezbyt urozmaicona, brzegi miejscami mają charakter klifowy, ale są łatwo dostępne. Jezioro wykorzystywane jest masowo przez kajakarzy. Mogą także żeglować po nim mniejsze jachty. Dno zbiornika jest dość przejrzyste, więc można na nim organizować wyprawy podwodne. Jezioro jest zasobne w ryby, nie posiada natomiast odpowiedniej infrastruktury dla wędkarzy.

Walorami rekreacyjnymi charakteryzują się też lasy. Są to głównie bory sosnowe na siedlisku boru mieszanego świeżego i boru świeżego, cechujące się stosunkowo wysoką insolacją i korzystnym pod wieloma względami bioklimatem, wykazując także pewne oddziaływania terapeutyczne w stosunku do niektórych schorzeń.

Pozostałe tereny rolnicze, zlokalizowane głównie w środkowej części obszaru opracowania nie posiadają walorów turystycznych.

4.4. Ocena odporności środowiska na obciążenie antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji

Do czynników warunkujących odporność środowiska na czynniki antropogeniczne należą poszczególne cechy komponentów środowiska przyrodniczego, m.in.: budowa geologiczna, zwięzłość i przepuszczalność gruntu, ukształtowanie powierzchni terenu, głębokość zalegania wód podziemnych, warunki klimatu lokalnego czy typ roślinności rzeczywistej. Wpływają one na intensywność negatywnych zjawisk związanych z przekształceniem środowiska oraz o akumulacji lub rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń.

Na obszarach, gdzie zróżnicowanie wysokości względnej jest niewielkie, odporność terenu na degradację jest duża. Niewielkie spadki terenu i deniwelacje ograniczają rozwój zjawisk erozji wodnej gleb. Natomiast obszary o większych spadkach terenu, zagrożonych wystąpieniem ruchów masowych, wykazują słabą odporność na degradację. Tereny predysponowane do rozwoju zjawisk denudacyjnych występują na niewielkich fragmentach stoków rynien jeziornych, zagłębień wytopiskowych i dolin rzecznych. Obszary podatne na erozję gruntów i inne zjawiska morfodynamiczne występują również w obrębie kopalni torfu w rejonie Łazic. Wpływ na zmiany odporności obszaru mają także zmiany ukształtowania powierzchni w związku ze zmianą przeznaczenia terenu.

Znikomą odpornością na degradację antropogeniczną charakteryzuje się pokrywa glebowa oraz wody powierzchniowe i podziemne. Główną działalnością wpływającą na przekształcenie gleb jest rolnictwo zwiększające intensywność erozji. Odporność gleb na działanie erozji jest wyraźnie zróżnicowane w zależności od jej składu mechanicznego oraz rozmieszczenia przestrzennego.

Najbardziej podatne na zanieczyszczenia są wody powierzchniowe i podziemne występujące w rejonie obszarów zurbanizowanych oraz pól uprawnych, narażone na przedostawanie się amoniaku, azotynów i siarczanów. Nieco bardziej odporne na antropopresję są wody podziemne głębszych poziomów użytkowych.

Stosunkowo mało odporne na zmiany czynników środowiskowych są również lasy. Głównym zagrożeniem dla lasów na omawianym terenie są czynniki abiotyczne, takie jak zmiany poziomu wód gruntowych, skrajne warunki meteorologiczne (wichury, szadź) oraz pożary. Znacznym zagrożeniem są także czynniki biotyczne, wśród których można wymienić: wzrost populacji szkodników drzew, pojawienie się pasożytniczych grzybów, czy niszcząca działalność zwierzyny łownej.

Tereny pól uprawnych oraz tereny zabudowane charakteryzują się najmniejszą odpornością na utrzymanie stałego poziomu wody gruntowej i spowolnienie odpływu powierzchniowego i podziemnego. Na skutek procesów zmniejszania udziału powierzchni terenów rolnych i przekształcenia ich na tereny zabudowy mieszkaniowej może nastąpić zmniejszenie odporności tych obszarów na degradację. Z tego względu nowe tereny zabudowy powinny być zagospodarowane z dużą starannością, z poszanowaniem naturalnej rzeźby terenu, z jak największym udziałem powierzchni biologicznie czynnej na każdej działce.

4.5. Ocena zmian zachodzących w środowisku i potencjalnych zagrożeń

Podstawowe, występujące obecnie tendencje rozwojowe, prowadzące do zmian struktury środowiska, związane są przede wszystkim ze zwiększaniem powierzchni terenów zabudowanych. Dotyczy to w szczególności obszarów o wysokich walorach rekreacyjnych. Rozwój obszarów inwestycyjnych przyczynia się do powstania szeregu zmian w środowisku. Przekształceniu ulega sposób użytkowania terenu, struktura i skład fitocenozy i zespołów fauny.

Istniejące zagrożenia dla stanu środowiska na przedmiotowych obszarach dotyczą głównie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, gleb, powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego.

Zmiany w układzie hydrologicznym dotyczyć będą obiegu wody - kosztem infiltracji wzrośnie spływ powierzchniowy wód odprowadzanych ze szczelnych powierzchni utwardzonych. W celu

zminimalizowania negatywnego oddziaływania zabudowy na stan i jakość zasobów wodnych zasadne jest zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych, w celu utrzymania zdolności filtracyjnych gruntu, stosowania w miarę możliwości materiałów pozwalających na infiltrację wód opadowych, jak również rozwój gospodarki wodno-ściekowej na omawianym terenie. Ustalenia zmiany studium winny uwzględniać zagospodarowanie wód opadowych w sposób zapewniający ochronę gleb i zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem.

Przekształcenia związane z realizacją inwestycji budowlanych będą miały wpływ na zmiany struktury gruntu i jakości gleb. Możliwością ograniczenia negatywnego oddziaływania jest zdjęcie próchnicznej warstwy gleby (humusu) w miejscach posadowienia nowych budynków i wtórne jej wykorzystanie.

W wyniku powstania nowych terenów zabudowy oraz towarzyszących im terenów komunikacji, powstaną nowe źródła emisji pyłów, gazów oraz hałasu. W celu zminimalizowania tych uciążliwości zasadne jest zastosowanie środków ochrony na przykład w postaci np. barier akustycznych, zieleni izolacyjnej, rozwiązań konstrukcyjno-materiałowych i funkcjonalnych poszczególnych obiektów i terenów w celu zmniejszenia emisji hałasu z dróg.

W zakresie zagrożeń jakości powietrza atmosferycznego, w „Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego w województwie zachodniopomorskim za rok 2014”, przeprowadzonej przez WIOŚ w Szczecinie, dla strefy zachodniopomorskiej, do której należy gmina Czaplinek, stwierdzono występowanie stężenia benzo(a)pirenu o wartościach przekraczających poziom docelowy. Rejon miejscowości Czaplinek został wskazany jako obszar wymagający działań naprawczych ze względu na zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem. Jako główną przyczynę przekroczeń uważa się niską emisję z indywidualnego ogrzewania mieszkań.

Stężenia wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego). Stosowanie do ogrzewania budynków paliwa gazowego, ciekłego, energii elektrycznej bądź źródeł energii odnawialnej ograniczy niekorzystny wpływ na stan higieny atmosfery.

Dodatkowo dla ochrony stanu środowiska na przedmiotowym obszarze wskazane jest wprowadzenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego i dopuszczenie jedynie działalności nieuciążliwej o ewentualnym oddziaływaniu wyłącznie w granicach własności działki inwestora.

Do potencjalnych zagrożeń komponentów środowiska na omawianych terenach należy również niekorzystne przekształcenie krajobrazu, związane z gabarytami zabudowy, ich estetyką i usytuowaniem w granicach działki.

Zapisy zmiany studium powinny obejmować szczegółowe zapisy dotyczące ochrony środowiska i krajobrazu oraz określenie odpowiedniej wielkości parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ograniczających niekorzystny wpływ przyszłego zainwestowania na stan środowiska.

5. WNIOSKI KOŃCOWE

5.1. Główne uwarunkowania - synteza

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1

- w granicach działki o nr ewid. 173/3, obręb Łazice znajduje się teren eksploatacji torfu,
- przedmiotowy teren położony jest na wysokości ok. 140,0 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku zachodnim,
- grunty organiczne o zmiennej przepuszczalności, gliny i pyły o słabej przepuszczalności oraz grunty antropogeniczne o różnicowanej przepuszczalności,
- tereny podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami,
- w sąsiedztwie przedmiotowych działek przepływa rzeka Dobrzyca,

- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Dobrzyca do Świerczyńca - kod PLRW60001818866871,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 28,
- działki częściowo stanowią teren zadrzewiony, na którym dominującymi gatunkami są olsza czarna (*Alnus glutinosa*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) i sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne,
- działki położone są poza obszarami chronionymi,
- teren dz. nr 173/3 położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 oraz otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2

- obszar położony w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 171 Czaplinek – Barwice,
- przez przedmiotowy teren przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia,
- przedmiotowy teren położony jest na wysokości ok. 146,5 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku południowo-wschodnim,
- występują gliny i pyły o słabej przepuszczalności,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,
- działki częściowo stanowią teren zadrzewiony, w którym dominującym gatunkiem jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne,
- działki położone są w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- w bezpośrednim sąsiedztwie dz. nr 44/4 sklasyfikowano siedlisko 3150 – starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3

- położona jest na wysokości ok. 126,3 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku zachodnim,
- występują grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności,
- wzdłuż zachodniej granicy działki przepływa rzeka Drawa,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513,
- działka położona w sąsiedztwie zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 125 - Zbiornik międzymorenowy Walcz - Piła, gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,

- częściowo zadrzewiona - gatunkiem dominującym jest brzoza (*Betula pendula*), a częściowo porośnięta roślinnością trawiastą,
- działka położona jest w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4

- obszar położony w sąsiedztwie drogi krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek,
- na przedmiotowym obszarze występują rzędne terenu od 165,0 do 177,5 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku zachodnim,
- w podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi powyżej 20,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,
- teren porośnięty roślinnością trawiastą oraz pojedynczymi drzewami,
- działka położona jest w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH3200039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- występuje pomnik przyrody - lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 560 cm.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5

- na przedmiotowym obszarze występują rzędne terenu od 128,8 do 137,5 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku północno-wschodnim,
- występują piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz gliny i pyły o słabej przepuszczalności,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,
- teren ten jest zadrzewiony - gatunkiem dominującym jest świerk pospolity (*Picea abies*),
- działka położona jest w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6

- działka położona jest przy drodze powiatowej nr 2000Z,
- na przedmiotowym obszarze występują rzędne terenu od 141,3 do 146,3 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku południowo-wschodnim,
- występują grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności,

- działka położona jest na gruntach podatnych na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- działka położona jest częściowo na obszarze zdrenowanym,
- w sąsiedztwie przedmiotowego obszaru znajduje się jezioro Pławno,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,
- przedmiotowy teren porośnięty jest roślinnością trawiastą,
- działka położona jest w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039,
 - otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- działka położona jest w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7

- na przedmiotowym obszarze występują rzedne terenu od 138,8 do 151,3 m n.p.m.,
- występuje spadek terenu w kierunku południowo-zachodnim,
- w podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Piława do Zbiornika Nadarzyckiego - kod PLRW6000251886669,
- w sąsiedztwie przebiega dział wodny IV rzędu,
- głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 28,
- działka położona jest w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- częściowo znajduje się nad oczkiem wodnym, przy którym stwierdzono chronione gatunki płazów.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8

- obszar położony jest przy drodze powiatowej nr 1970Z,
- położone są na wysokościach od 123,1 do 146,1 m n.p.m.,
- spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim,
- występują piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz rumosze i żwiry o łatwej przepuszczalności,
- tereny podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami,
- częściowo grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- częściowo nieużytki naturogeniczne,
- w sąsiedztwie jezioro Krosino, jezioro Wilczkowo i jezioro Wielkie Okole,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513 oraz Dopływ z jez. Wilczkowo - kod PLRW60001818885169,

- głębokość występowania i poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m,
- obszar położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 27,
- na przedmiotowym obszarze występują tereny leśne, należące do typu siedliskowego bór mieszany świeży (BMśw). Dominującymi gatunkami są sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) i brzoza brodawkowata (*Betula pendula*),
- działki położone są w granicach:
 - obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
 - obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplinskie” PLH320039,
 - Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie,
- na przedmiotowych działkach zidentyfikowane zostały stanowiska chronionych gatunków ptaków, takich jak: żuraw zwyczajny (*Grus grus*) oraz Lelek zwyczajny (*Caprimulgus europaeus*),
- zostały również zidentyfikowane siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotami ochrony obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplinskie” - siedlisko o kodzie 3150 - starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, siedlisko o kodzie 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria* – *Caricetea*) oraz stanowiska kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

5.2. Ustalenia i wnioski do zmiany studium

1. W zakresie linii elektroenergetycznych, przyjąć odpowiednie szerokości pasa ochronnego, w którym obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

2. W zakresie ochrony biosfery i krajobrazu:

- ochrona występujących na terenie opracowania pomników przyrody,
- zachowanie pełnej reprezentacji typów ekosystemów - biotopów, charakterystyczną dla obszaru opracowania. Pozostawić wszystkie naturalne struktury przyrodnicze, w tym ustawowo chronione zadrzewienia i zakrzewienia, oczka, bagna, torfowiska itp.

3. W zakresie ochrony powietrza zaleca się lokalizację nowej zabudowy kubaturowej wyposażonej w niskoemisyjne źródła zaopatrzenia w ciepło.

4. W zakresie terenów położonych w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego:

Zgodnie z § 4 uchwały nr XXXVII/499/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2919) na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego wprowadza się następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.) - obowiązują odstępstwa wskazane w art. 17 ust. 2-4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 7, nie dotyczy kompleksów zwartej zabudowy wskazanych w planie ochrony Parku lub planach ochrony innych form ochrony przyrody pokrywających się z obszarem Parku lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5. W zakresie terenów położonych w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”: Zgodnie z § 2 ust 1 uchwały nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637) na terenie obszaru chronionego krajobrazu zabrania się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu);
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsłonecznym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

6. W zakresie terenów położonych w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” i obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie”

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* wskazuje się następujące istniejące i potencjalne zagrożenia:

Pogorszenie stanu siedliska lub jego zanik poprzez:

- nadmierną eutrofizację (intensywny wzrost żyzności zbiorników wskutek działalności człowieka – m.in. nieuregulowana gospodarka wodnościekowa w zlewni, działalność rolnicza i leśna),
- nadmierne użytkowanie rekreacyjne,
- wędkarstwo (zanęcanie ryb, wydeptywanie roślinności obrzeża i litoralu),
- zabudowę strefy brzegowej jezior (wzrost antropopresji siedliska związany z fragmentacją strefy szuwarowej, zaśmieceniem obszaru itp.),
- intensywną działalność rolniczą, hodowlę zwierząt bez wypasu, stosowanie nawozów sztucznych,
- gospodarkę rybacką (nieprzemysłana hodowla ryb, zarybianie gatunkami ryb karpiowatych, gatunkami obcymi),
- intensywną gospodarkę leśną (eutrofizacja w wyniku rębni zupełnej, wprowadzaniem drzewostanów nie zgodnych z siedliskiem).

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) wskazuje się następujące istniejące i potencjalne zagrożenia:

Pogorszenie stanu siedliska lub jego zanik poprzez:

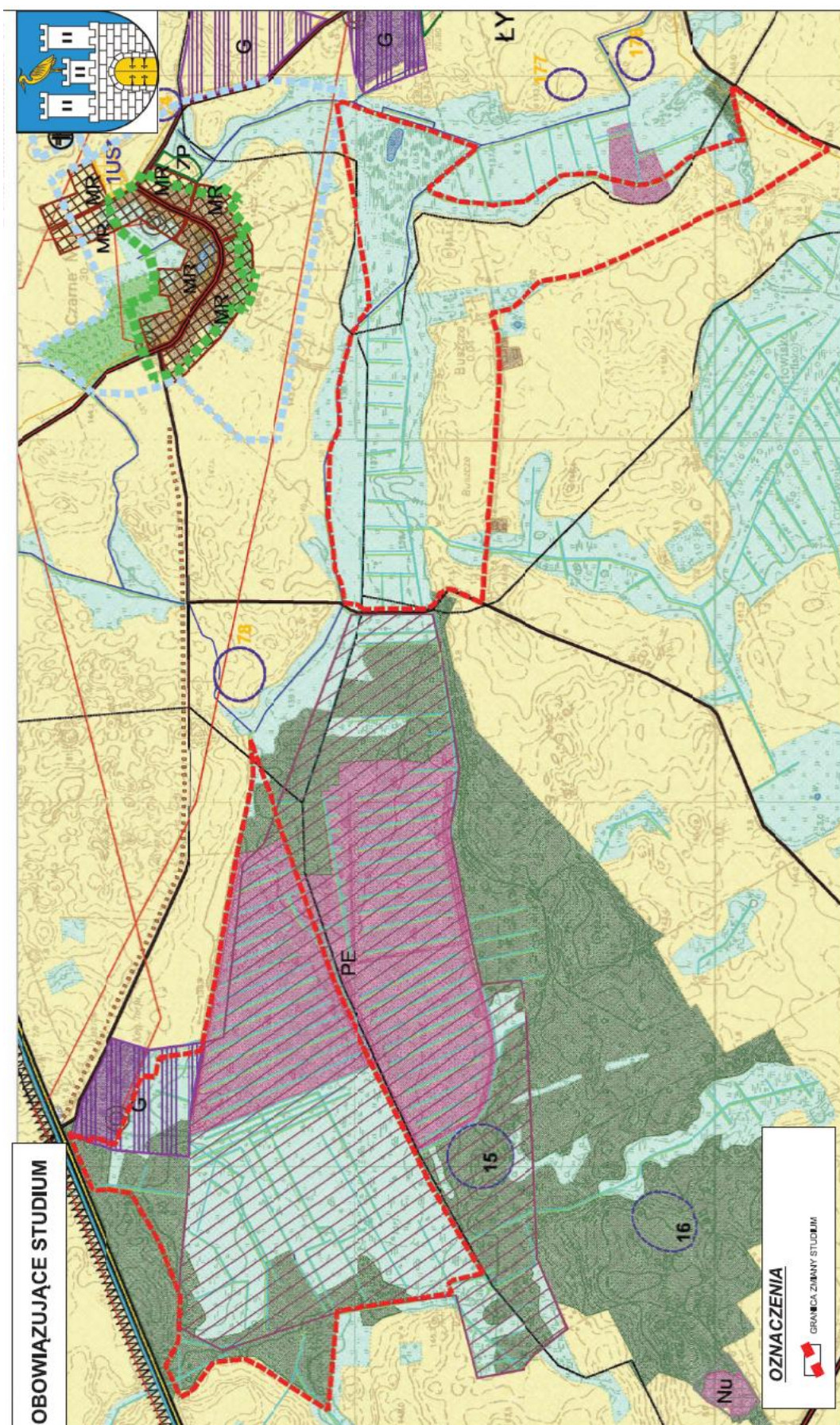
- zaburzenie stosunków hydrologicznych (konserwacja istniejących rowów lub budowa nowej sieci odwadniającej),
- prowadzące do ustępowania gatunków charakterystycznych dla torfowisk przejściowych,
- pojawiania się gatunków ekspansywnych (np. trzęślica, trzcina),
- wzrost trofii,
- zwiększony udział podrostu drzew i krzewów,
- eutrofizację w wyniku rębni zupełnej,
- próby zalesiania siedliska.

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 9160 - grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*) wskazuje się następujące istniejące i potencjalne zagrożenia:

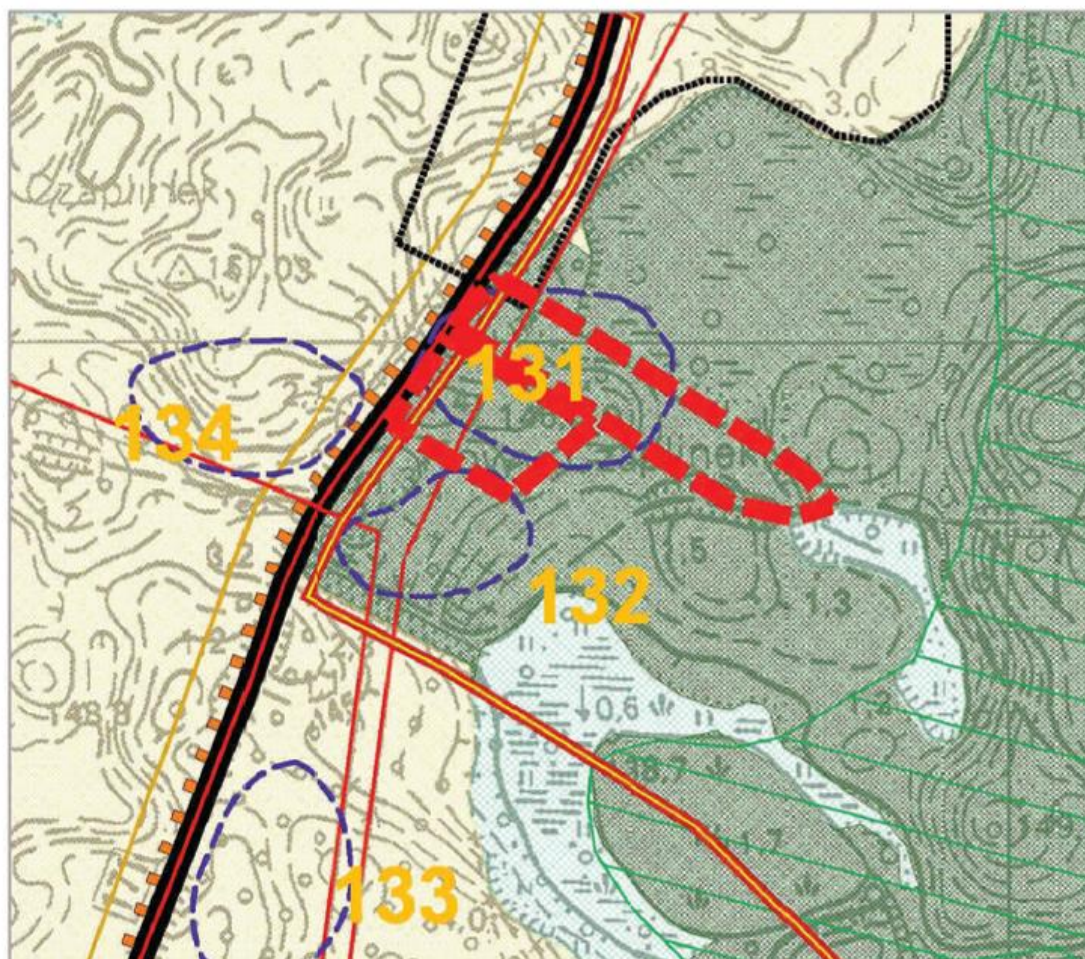
Pogorszenie stanu siedliska lub jego zanik poprzez:

- deficyt martwego drewna i starodrzewi,
- odnowienie lasu gatunkami niezgodnymi z siedliskiem,
- niewykorzystywanie zdolności siedliska do naturalnego odnowienia,
- wytyczanie ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych powodujących fragmentację siedlisk.

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 1

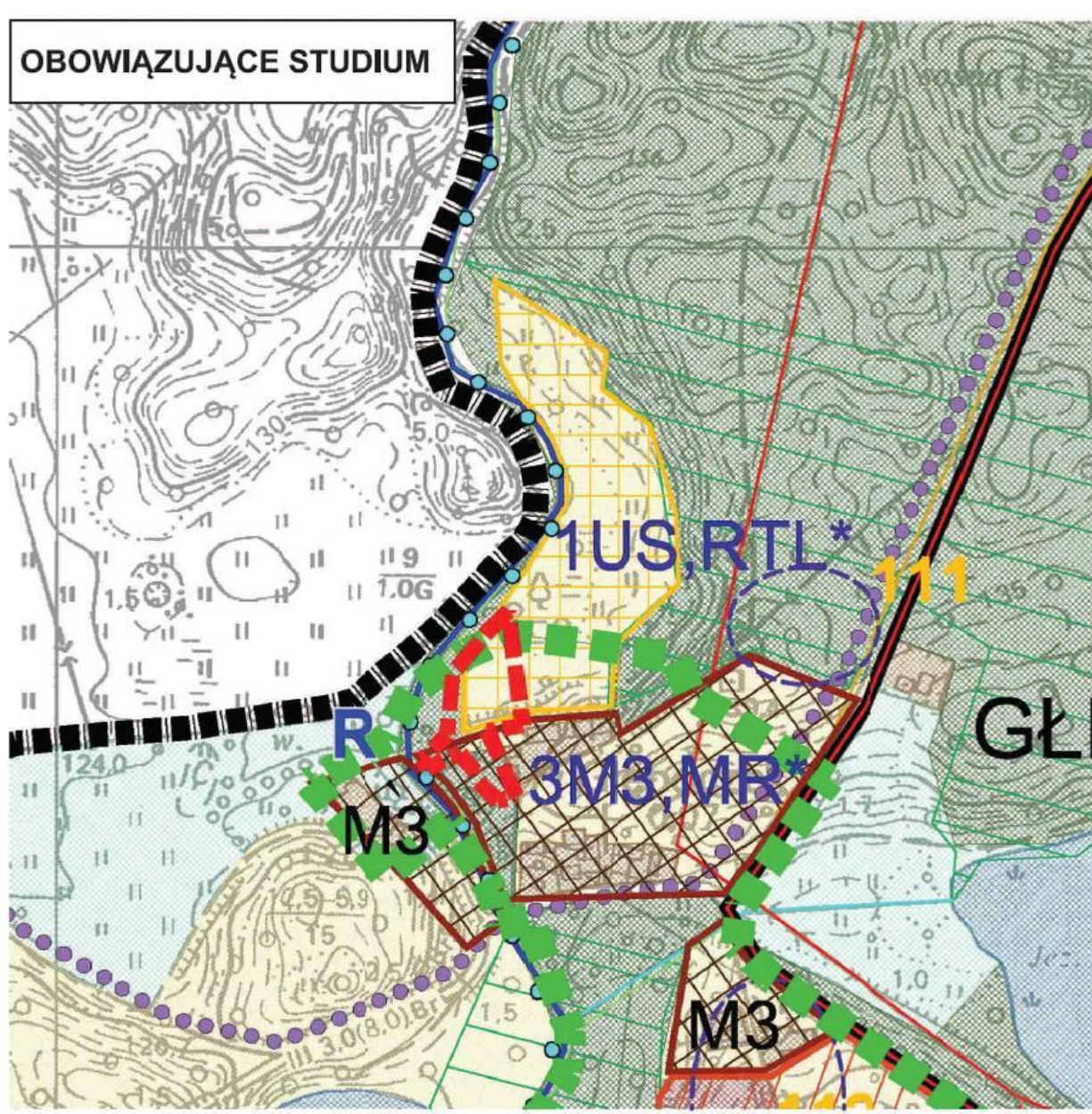
OBOWIAZUJĄCE STUDIUM

OZNACZENIA

 GRANICA ZMIANY STUDIUM

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 3

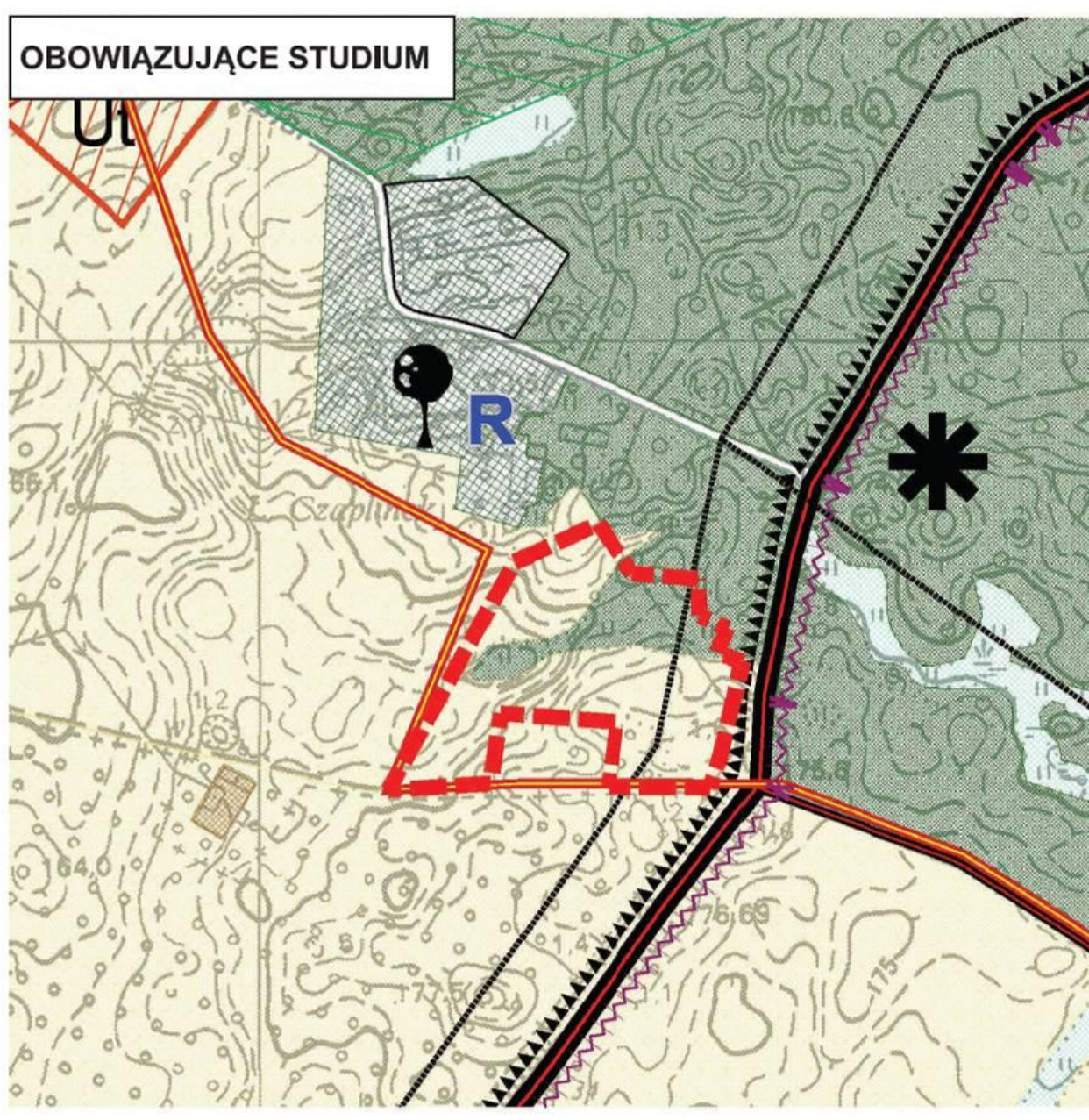

OZNACZENIA

GRANICA ZMIANY STUDIUM

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 4

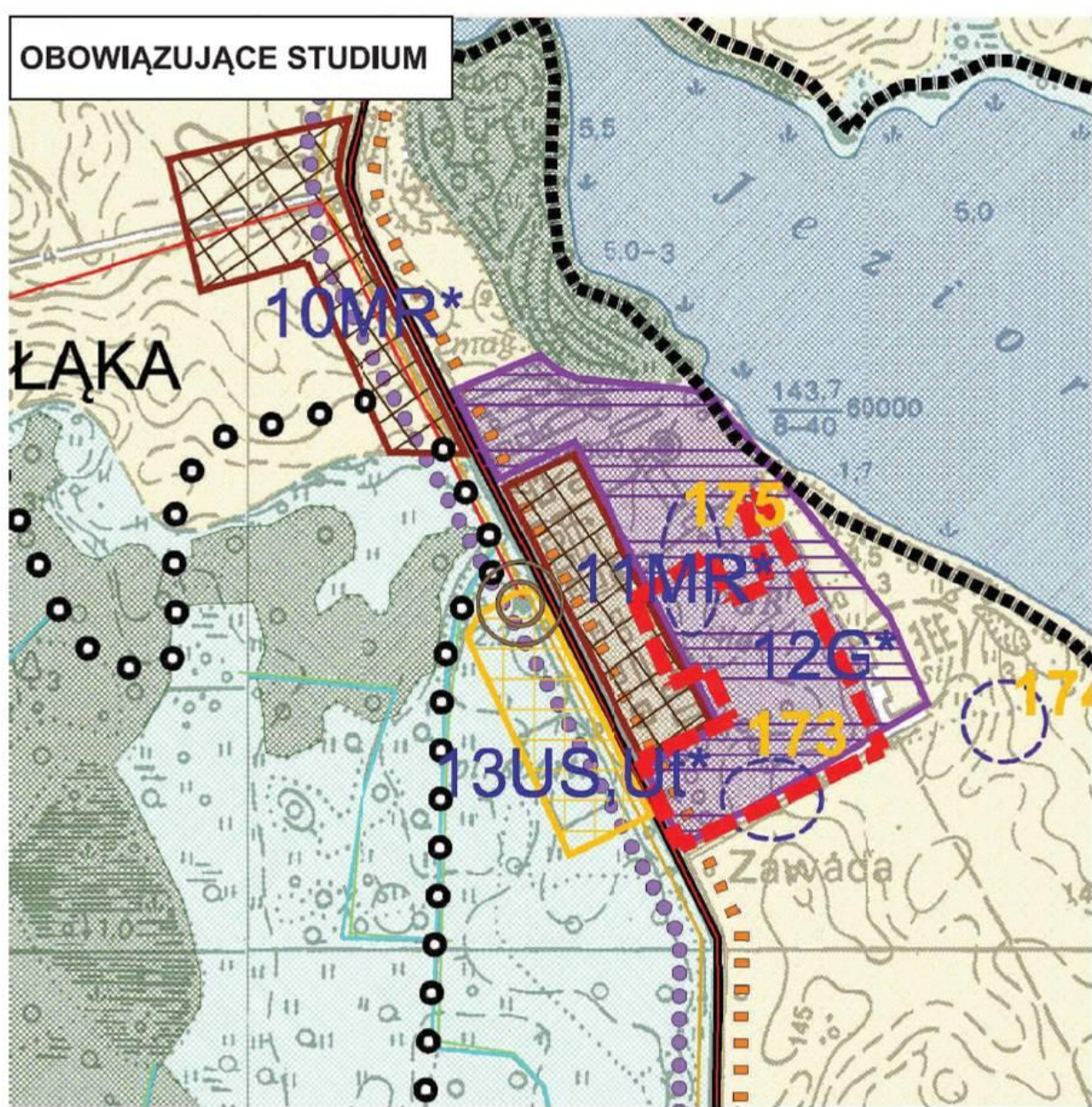
OZNACZENIA

GRANICA ZIEMNY STUDIUM

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 6

OZNACZENIA

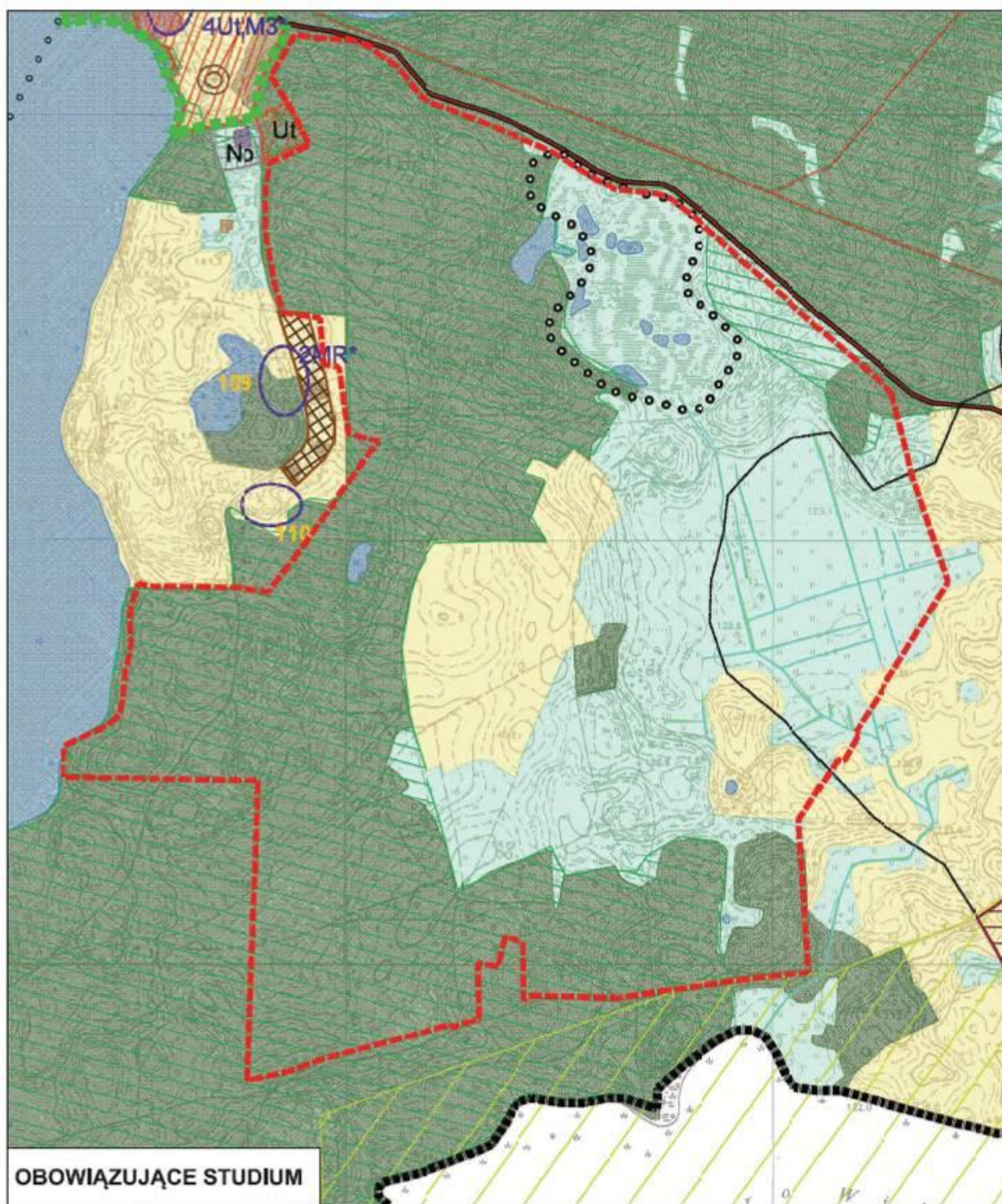

GRANICA ZMIANY STUDIUM

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 7

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY NR 8

OZNACZENIA

GRANICA ZMIANY STUDIUM